AKDENİZ KORUMA DERNEĞİ

Mediterranean Conservation Society

2023 FAALİYET RAPORU

İÇİNDEKİLER

Vizyonumuz & Misyonumuz	**4**
Değerlerimiz	**5**
Ekibimiz	**6**
Önsöz	
Zafer Ali Kızılkaya - Yönetim Kurulu Başkanı	**8**
Çalışma Alanları	**10**
2024-2029 Stratejimiz	**12**
2023 Yılı Öne Çıkanlar	**14**
Ödüllerimiz	**16**
Deniz Koruma Alanlarının Etkili Yönetimi	**18**
Deniz Koruyuculuğu Sistemi	**20**
Küçük Ölçekli Balıkçılığın Desteklenmesi	**22**
Balıkçılıkta Kadın	**24**
İklim Krizinin Etkilerinin İzlenmesi	**26**
Deniz Suyu Sıcaklığı Eğiliminin İzlenmesi	**28**
Deniz Çayırları İzleme Çalışmaları	**30**
Orman Yangınlarının Karasal ve Denizel Türlere Etkisi	**32**
Akdeniz'in Kültürel ve Doğal Mirasının Korunması	**34**
Ekosistem Restorasyonu	**36**
Yerli Olmayan Türler - Yeni Balıklar Programı	**38**
Deniz Dibi Temizliği - Hayalet Ağların Çıkarılması	**40**
Sulak Alanlar	**42**
Makroalgler	**44**
Nesli Tükenmekte Olan Akdeniz Türleri	**46**
Akdeniz Keşiş Foku	**48**
Kum Köpek Balığı	**50**
Marmaris Semenderi	**52**
Likya Orkidesi	**53**
Eğitimler	**54**
Etkinlikler	**56**
Logomuz Dülger Balığı'nın Hikâyesi	**58**
Balıkçılığa Kapalı Alan Haritaları	**60**
Bütçe	**62**
Teşekkürler	**64**
Kimlerle Çalışıyoruz	**66**
Kısaltmalar	**68**
Yayınlar	**70**

Vizyonumuz

Tüm canlıların uyum ve denge içinde yaşadığı bir Akdeniz ekosistemi için çalışmak.

Misyonumuz

Akdeniz havzasının biyoçeşitliliğini, ekosistemini ve kültürel mirasını korumak, farkındalık yaratmak için bilim temelli projeler geliştirmek ve yürütmek.

DEĞERLERİMİZ

Bilimsellik:

Canlı türlerinin , yaşamlarını sürdürebilmelerini ve habitatların devamlılığını sağlamak, iklim değişiminin etkilerine karşı bunların direncini artırmak için bilimsel yöntemlere dayalı ve doğa temelli çözümler üretmek.

Kapsayıcılık:

Doğa koruma ortak paydasında buluşabileceğimiz her kişi ve kurumla sorumluluk paylaşmak, tüm yerel paydaşlarla birlikte hareket etmek, uzman kurum ve kişiler ile ulusal ve uluslararası iş birlikleri kurmak.

Uyum:

Biyoçeşitliliğin korunması için çalışmanın yanı sıra yerel toplulukların ekonomik ve kültürel ihtiyaçlarını gözeterek kaynakların doğayla uyum içinde kullanımını desteklemek.

Şeffaflık:

Çalışmalarımızın süreç ve sonuçlarını üye, gönüllü ve bağışçılarımızla paylaşmak; her türlü somut çıktıyı kamuoyuna sunmanın sorumluluğunu taşımak.

Eşitlik ve Saygı:

Doğadaki çeşitliliğe saygı duymak, kurum kültürümüzde ve yürüttüğümüz programlarda ayrımcılığı reddetmek.

© Matt Jarvis

YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Zafer Ali Kızılkaya
Doç. Dr. Harun Güçlüsoy
Prof. Dr. Zafer Tosunoğlu
Yasemin Ulusoy
Hakkı Caner Bayrak

DENETLEME KURULU ÜYELERİ

Leri Yaman Saduk
Nejdet Bozkurt
Dr. Esra Öztürk Yiğit

EKİBİMİZ

Ayşenur Ölmez - Gökova Deniz Koruyucusu
Bengi Atay - Bilimsel İzleme Asistanı
Büşra Zerif Kanpak - İdari İşler Asistanı
Ceyda Cihan - Finans Asistanı
Taner Özcan - Satın Alma ve Operasyon Sorumlusu
Emre Güren - Fethiye-Göcek Deniz Koruyucusu
Engin Taşkaya - İletişim Sorumlusu
Erol Niyazi Güren - Deniz Koruyuculuğu Yöneticisi
Elif Yerebakan İncedemir - Datça-Bozburun Saha Yöneticisi
Kerem Gökdağ-Bilimsel İzleme Uzmanı
Dr. Ezgi Saydam - Bilimsel İzleme Uzmanı - Akdeniz Foku Prog.Sorumlusu
Gizem Akdoğan - Genel Sekreter
Güner Şencan-İnsan Kaynakları Asistanı
Hakkı Caner Bayrak - Kaynak Yönetimi ve İdari İşler Koordinatörü
Doç.Dr. Harun Güçlüsoy - Bilimsel İzleme Departmanı Direktörü
İlkay Kavak - İletişim Koordinatörü
İlknur Elbeye - Proje ve Kaynak Geliştirme Uzmanı
İskender Demirel - Gökova Deniz Koruyucusu
Kayhan Güçeli - Genel Müdür
Dr. M. Tunca Olguner - Bilimsel İzleme Uzmanı
Murat Bağcı - Gökova Deniz Koruyucusu
Osman Aydın - Gökova Deniz Koruyucusu
Ömer Balcı - Gökova Deniz Koruyucusu
Sedef Korkmaz Doğru - Proje ve Kaynak Geliştirme Uzmanı
Serena Pennetti - Bilimsel İzleme Asistanı
Sinem Mutlu - Fethiye-Göcek Deniz Koruyucusu
Tolunay Tabak - Veri Yönetimi Uzmanı
Vahit Alan - Bilimsel İzleme Uzmanı
Yunus Emre Yapıcı - Gökova Saha Yöneticisi

DANIŞMANLAR

Prof. Dr. Bülent Miran - Veri Yönetim Danışmanı
Gökhan Serdaroğlu - Serbest Muhasebeci Mali Müşavir
Doç. Dr. İnci Tüney Kızılkaya - Bilimsel İzleme Danışmanı
Nejdet Bozkurt - Likya Orkidesi Proje Yürütücüsü ve Sulak Alan Proje Yürütücüsü
Prof. Dr. Kerim Çiçek - Sulak Alan Bilimsel Danışmanı

BİLİM VE TEKNİK DANIŞMA KURULU ÜYELERİ

Doç. Dr. Abdurrahman Harun Özdaş
Dr. Öğr. Üyesi Antoine Pierre Charles Dolcerocca
Arzu Saygıner Çil
Asuman Yurteri
Doç. Dr. Aytaç Özgül
Öğr. Gör. Dr. Barış Akçalı
Asst. Prof. Dr. Cem Dalyan
Esra Başak
Güner Ergün
Prof. Dr. Halil Kalabalık
Doç. Dr. Harun Güçlüsoy
Prof. Dr. Hasan Musa Sarı
Prof. Dr. Hasan Nüzhet Dalfes
Doç. Dr. İnci Tüney Kızılkaya
Doç. Dr. İsmet Saygu
Prof. Dr. Kerim Çiçek
Doç. Dr. Meriç Çakır
Dr. Merve Karakuş
Dr. Öğr. Üyesi Murat Çelik
Prof. Dr. Neslihan Demirtaş Milz
Dr. Öğr. Üyesi Olgaç Güven
Doç. Dr. Sinan Mavruk
Dr. Tolga Taymaz
Prof. Dr. Vahdet Ünal
Prof. Dr. Zafer Tosunoğlu

TEŞEKKÜRLER

2023 Yılında Yönetim ve Denetleme Kurulumuz ile ekibimizde bir dönem yer alarak çalışmalarımıza destek verenler:

Efe Kurdaş
Funda Kök
Özkan Anıl
Zeynep Mufti
Tankut Kurt

Zafer Ali Kızılkaya

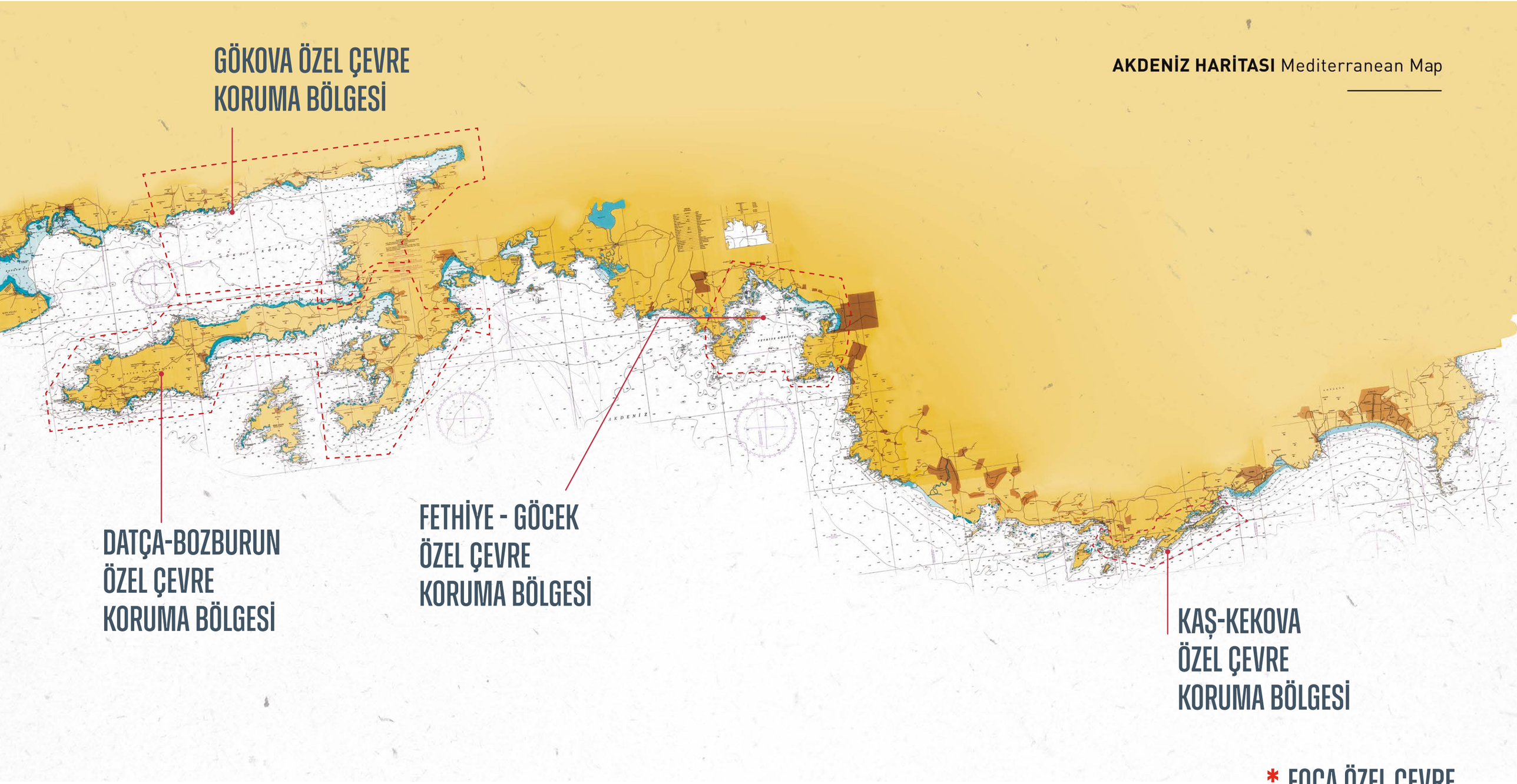
Yönetim Kurulu Başkanı

ÖNSÖZ

2023 yılı hepimiz için, denizlerimizi koruma konusunda geçtiğimiz yıllardan daha heyecanlı ve yorucu geçti. Tehdit Altındaki Coğrafyalar Programı (ELSP) altında yürüttüğümüz büyük projenin son yılında ne kadar yol aldığımızı ve ekibimizin ne kadar büyüdüğünü gördük. Bizi en çok heyecanlandıran ise Goldman Environmental Prize olarak bilinen dünyanın en prestijli çevre ödülüne layık görülmemiz oldu. Hem San Francisco hem de Washington DC'de yapılan töreni binlerce katılımcı takip etti. Böylece Akdeniz Koruma Derneği, Deniz Koruma Alanları konusunda artık bir dünya markası haline gelmiş oldu. Bundan sonraki süreçte çok sayıda vakıf ve dernek yaptığımız çalışmalarla ilgili olarak bizimle bağlantıya geçti. Şu anda Endonezya'dan İngiltere'ye kadar pek çok Deniz Koruma Alanı projesi kapsamında bilgi paylaşımı ve tecrübe aktarımı yapıyoruz. 2023 yılı, yönetim kurulunda da bulunduğumuz Med Sea Alliance adlı oluşumla birlikte yasa dışı trol avcılığına karşı bütün Akdeniz'de ortak tutum aldığımız önemli bir iş birliği yılı oldu. Bu bağlamda, 2025 yılında yayına girecek önemli bir okyanus belgeseli serisinin dip trolü çekimlerine AKD olarak destek olduk. Yaptığımız izleme çalışmalarından elde ettiğimiz veriler bizlere önemli bir gerçeği tekrar hatırlattı. İstilacı balıkların sayısı her geçen sene artış göstermeye devam ediyor. Artan deniz suyu sıcaklıkları yaz aylarında bu türlerin yayılımına ciddi katkı sağlıyor. Veriler bize 2030 yılına kadar Akdeniz kıyılarımızdaki balıkların üçte birinin istilacı türlerden oluşacağını gösteriyor. Bu konuyla ilgili, küçük balıkçılardan aldığımız, yenebilir istilacı türlerin tüketimi üzerine yürüttüğümüz çalışmalar daha da önem kazanacak. 2023 yılında da çok sayıda restoran, başta aslan balığı olmak üzere bu türleri denediler ve menülerinde bunlara yer vermeye başladılar. Gelecekte bu konuda kalıcı bir talep ve pazar dengesinin oluşacağını öngörmeye başladık. Gökova özelinde küçük ölçekli balıkçılığın gelir artışının devam etmesi, etkin koruma sürdükçe, korunan alanların balıkçılığa olan katkısının da arttığını gösteriyor. Amacımız Datça-Bozburun ve Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgeleri'nde de aynı artışı yakalayabilmek. Bu konuda Hisarönü Körfezi'nde deniz koruyuculuğu faaliyetlerine başlamış olmaktan dolayı da heyecanlıyız. 2023'ün en büyük sürprizlerinden bir tanesi kuşkusuz nesli tehlike altındaki Likya Orkidesi'ne verdiğimiz hayat öpücüğü oldu. Laboratuvar ortamında birkaç yıldır çimlendirmeye çalıştığımız mikroskobik tohumların birçoğunun çimlenmesi ve ilk yaprakları görmeye başlamamız türün neslinin devamı açısından bir devrim sayılabilir. Artık hedefimiz yapraklı bireylerin büyümesini sağlayabilmek.

Önümüzde yapılacak çok heyecanlı işler bizi bekliyor. Bütün AKD çalışanlarına, gönüllülerimize ve bize destek olan kurumlara teşekkür ediyorum.

AKDENİZ HARİTASI Mediterranean Map

ÇALIŞMA ALANLARIMIZ

2024-2029 STRATEJİMİZ

Akdeniz Koruma Derneği olarak doğa ve Deniz Koruma Alanlarında yaptığımız başarılı çalışmaları bir adım daha ileriye taşıyarak dünyaya ve gelecek nesillere daha yaşanabilir ve sürdürülebilir bir çevre bırakma misyonumuzu güçlendiriyoruz. Hedeflerimizi büyütürken, deniz ekosistemlerinin korunması ve biyoçeşitliliğin sürdürülebilirliği için daha kapsamlı ve etkili adımlar atmayı amaçlıyoruz. Bilinçlendirme çalışmalarımızı artırarak, toplumları doğal kaynakların değerini korumaya teşvik ediyor ve çevresel sürdürülebilirlik konusunda farkındalık yaratıyoruz. Ayrıca, politika oluşturma süreçlerinde etkin bir şekilde yer alarak, doğa koruma alanlarının genişletilmesi ve koruma politikalarının güçlendirilmesi için çaba harcıyoruz. Bu çabalarımızla, Akdeniz'in benzersiz ekosistemlerini koruyarak, küresel çapta doğa ve Deniz Koruma Alanlarında öncü bir rol oynamayı hedefliyoruz.

Biyoçeşitliliği Korumak

Biyolojik çeşitliliğe yönelik iklim değişimi ve insan faaliyetlerinden kaynaklanan tehditleri belirleyerek, Akdeniz Koruma Derneği tarafından hedeflenen türlerin popülasyonlarının ve yaşam alanlarının büyüklüğünün ve kalitesinin korunması ve artırılması.

Deniz Koruma Alanları Ağının Güçlendirilmesi

Bilimsel olarak belirlenmiş ve ekolojik olarak bağlantılı, ideal boyutlarda Deniz Koruma Alanlarının artırılmasına destek olmak, bu alanların tamamen ve etkin korunması; bu koruma yöntemlerinin mevcut/yeni Deniz Koruma Alanlarına entegre edilmesi.

Yerli Olmayan Türlerin Denizlerden Çekilmesi

Akdeniz'de görülmeye başlanan yerli olmayan denizel türlerin izlenmesi, etkilerinin değerlendirilmesi. Bu türlerden yenebilir olanlara yönelik AKD tarafından geçtiğimiz 10 yıl içinde oluşmasına katkı verilen pazarın, S.S. Su Ürünleri Kooperatiflerine ve pazar aktörlerine devredilmesi.

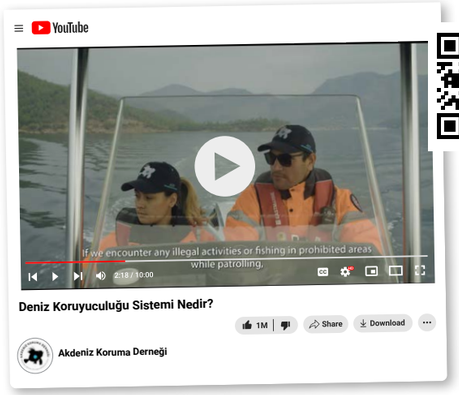
Kültürel Mirası Desteklemek

Deniz Koruma Alanları yakınlarında bulunan, güçlü kültürel bağlara sahip Erken Tunç Çağı ve Helenistik dönem kalıntıları ve enkazların tespiti ve su altı kazılarının desteklenmesi.

Doğa Koruma Sorumluluğunu Bölüşmek

Toplulukların ve paydaşların koruma çalışmalarına katılımı ve desteğinin artırılması için iletişim ve farkındalık faaliyetlerinin düzenlenmesi.

2023 YILININ ÖNE ÇIKANLARI

Türkiye'de Deniz Koruma Alanları'nda ilk kez 2013 yılında uygulamaya başladığımız Deniz Koruyuculuğu Sisteminde 10 yılı geride bıraktık.

Deniz Koruyucularımız 2023 yılında 17 farklı Balıkçılığa Kapalı Alanda 1.796,67 saatte gerçekleştirdikleri 954 devriyede 11.020 km yol katetti. Bu koruyuculuk faaliyetleri esnasında 100'ü yasa dışı balıkçılık olmak üzere toplamda 182 yasa dışı aktivite tespit edilerek yetkililere bildirildi.

Her yıl, dünyanın altı coğrafi bölgesinden çevre koruma alanında başarılı çalışmalarıyla öne çıkan kişilere verilen ve Yeşil Nobel olarak da bilinen Goldman Çevre Ödülü bu yıl, Yönetim Kurulu Başkanımız Zafer Kızılkaya'ya verildi.

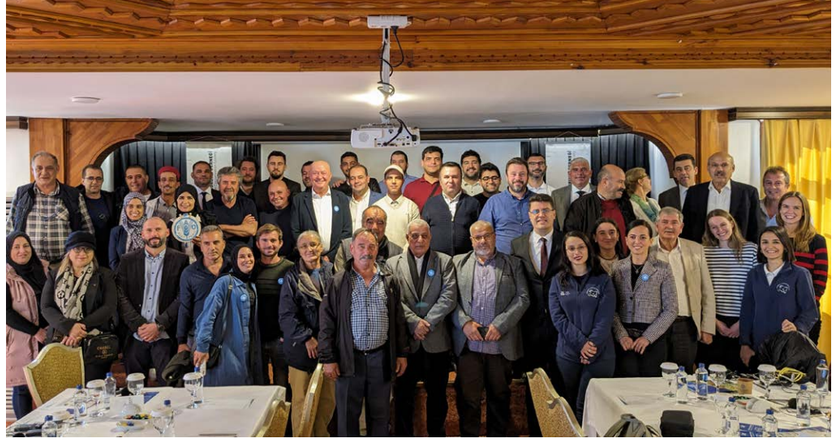
Kum köpek balıklarına yönelik yürüttüğümüz çalışmalar ışığında sunduğumuz öneriyle, Gökova Körfezi içinde kalan Boncuk Koyu Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından Önemli Köpek balığı Alanı (ISRAs) seçildi. Gökova Körfezi ise ilgili alan ilan edildi. Bu alanların korunması, deniz ekosistemlerinin dengesini ve bütünlüğünü sürdürmek açısından oldukça önemlidir.

2023 yılında düzenlediğimiz 4 su altı ve 3 kıyı temizliğiyle 11,4 ton atığı deniz yaşamından, 9 tonun üzerinde atığı da kıyı ekosisteminden uzaklaştırarak, geri dönüşüme kazandırılmasına destek verdik.

Çalışma alanlarımızda yaşayan 256 çocuk yaşadıkları bölgenin ekosistemini yakından tanıma şansı elde ederken, nesli tehlike altındaki türleri ve onların yaşadıkları habitatları nasıl koruyabileceklerini öğrendiler.

Doğa koruma alanında çalışan 12 farklı ülkeden isim, yaptığımız çalışmalarla ilgili bilgi sahibi olmak ve programlarımızı yakından görmek için çalışma alanlarımızı ziyaret etti. Bu ziyaretler sırasında çalışmalarımızdan edindiğimiz bilgi ve tecrübeleri katılımcılarla paylaştık.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ile Akdeniz Balıkçılık Genel Komisyonu tarafından düzenlenen Küçük Ölçekli Balıkçılık Forumu, Akyaka'da ev sahipliğimizde gerçekleşti.

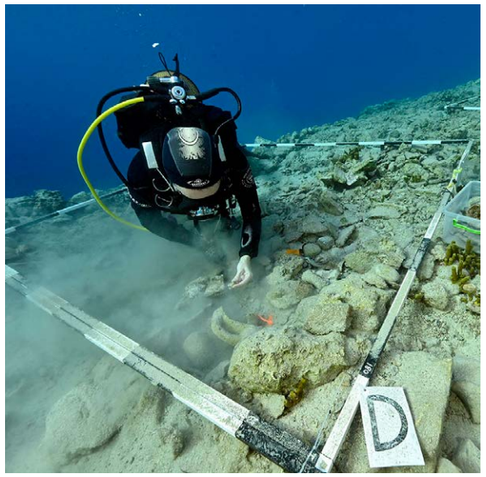
9 farklı kooperatife bağlı küçük ölçekli balıkçılardan 4,1 ton istilacı ve yabancı balığı alarak Akdeniz ekosisteminden uzaklaştırdık. Bu balıkların 27 restoranda tüketiciyle buluşmasına aracı olduk.

Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesi Yönetim Planı izleme komitesi, bölgenin yönetişiminden sorumlu kurum temsilcilerinin katılımıyla ilk toplantısını gerçekleştirdi. Yönetim Planında gerçekleştirilmesi hedeflenen faaliyetlerin durum değerlendirmesi yapılarak, etkili koruma için önemli bir adım daha atıldı.

Akdeniz Koruma Derneği olarak uzun yıllardır izleme ve koruma çalışmaları yürüttüğümüz Gökova Körfezi'nde yer alan Gökçe Sulak Alanı'nın korunmasına yönelik bir proje başlattık. Proje kapsamında bölgenin tür envanterinin çıkarılması ve karşılaşılan sorunların öncelikli olarak belirlenmesi hedefleniyor.

2023 yılı başında geliştirmeye başladığımız web tabanlı dernek içi veri yönetim ve izleme uygulamamız 2023 yılı sonunda ELSP paydaşları arasında düzenlenen Dashboard Case Study'de ödüle layık görüldü.

Bozukkale, Çamçalık, Kızlan Su Altı Kazı Başkanlığı ile yaptığımız protokol kapsamında su altı arkeolojik kazı çalışmalarına destek olmak için kazı alanlarında temizlik çalışmalarına bu yıl da devam ettik.

2023 yılında, geride bıraktığımız 10 yıllık süre içerisinde yürütmüş olduğumuz çalışmalarımızın ışığında Derneğimizin Vizyon, Misyon ve Değerlerini güncelledik.

ÖDÜLLERİMİZ

GOLDMAN ÇEVRE ÖDÜLÜ 2023 SAHİBİ ZAFER KIZILKAYA

Her yıl, dünyanın altı coğrafi bölgesinden çevre koruma alanında başarılı çalışmalarıyla öne çıkan kişilere verilen ve Yeşil Nobel olarak da bilinen Goldman Çevre Ödülü bu yıl, Yönetim Kurulu Başkanımız Zafer Kızılkaya'ya verildi. Zafer Kızılkaya bu ödülü kazanan dünya genelindeki altı çevre savunucusundan biri oldu.

1989 yılında San Francisco'da hayırsever sivil toplum liderleri Rhoda ve Richard Goldman tarafından verilmeye başlanan Goldman Çevre Ödülü, her yıl dünyanın altı kıtasından altı çevre kahramanına veriliyor. Ödül, 34 yıl içinde gezegen üzerinde benzersiz bir etki bıraktı. Bugüne kadar 95 ülkeden 98'i kadın olmak üzere 219 kazananı onurlandırdı. Dünya genelinde gezegeni korumak için olağanüstü adımlar atan insanları onurlandıran ödül, 2023 senesinde, Türkiye'de kıyı sularının ve inanılmaz biyoçeşitliliğinin korunması için 2012 yılından beri Akdeniz Koruma Derneği (AKD) ile birlikte çalışmalar yürüten Zafer Kızılkaya'ya takdim edildi. Zafer Kızılkaya, ödülünü San Francisco Opera Binası'nda düzenlenen törende aldı.

2012 — **Deniz Koruma Liderlik Ödülü,** Marsh Charitable Trust, İngiltere

2013 — **Whitley Doğa Koruma Ödülü,** Whitley Doğa Fonu, İngiltere

2014 — **Equator Ödülü,** Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Amerika

2017 — **Whitley Doğa Koruma Altın Ödülü,** Whitley Doğa Fonu, İngiltere

2017 — **Fark Yaratanlar Ödülü,** Sabancı Vakfı, Türkiye

2018 — **Akdeniz'de Küçük Ölçekli Balıkçılık Ortak Yönetimi En İyi Uygulama Ödülü**, Birleşmiş Milletler Tarım ve Gıda Örgütü (FAO) Akdeniz Balıkçılık Komisyonu, Malta

2022 — **Deniz Koruma Liderliği Ödülü**, Marsch Charitable Trust, İngiltere

2023 — **Goldman Çevre Ödülü**, Amerika

DENİZ KORUMA ALANLARININ ETKİLİ YÖNETİMİ

Deniz Koruma Alanlarıyla (DKA); belli bir deniz alanının insan faaliyetine kapatılarak biyoçeşitliliğin korunması ve devamlılığının sağlanması; bu sayede bölgedeki mevcut balık miktarının artmasıyla yerel halkın geçim kaynağının korunarak gelecek nesillere aktarılması amaçlanır.

Akdeniz Koruma Derneği olarak biyoçeşitlilik bakımından sıcak ve korunmaya muhtaç bölgelerin belirlenmesi için çalışmalarımızdan edindiğimiz verileri karar vericilerle paylaşıyoruz. Bu verilerden de yararlanarak ilgili kurumlarca ilan edilen Deniz Koruma Alanlarının etkili şekilde korunmasında görev alarak, kamu kurumlarının izin ve koordinasyonuyla çalışmalar yürütüyoruz.

Türkiye kıyılarında yer alan Gökova Körfezi, Fethiye-Göcek, Datça-Bozburun, Kaş-Kekova Özel Çevre Koruma Bölgelerinde yer alan Deniz Koruma Alanlarında bilimsel izleme ve koruma çalışmaları gerçekleştiriyoruz.

Deniz Koruma Alanlarının yönetilmesinde 21 Ülkeden 127 kurum ve sivil toplum örgütünü bir araya getiren MedPAN Ağına ortağız.

Birleşmiş Milletler Çevre Programı - Akdeniz Eylem Planının (UNEP/MAP) akredite ortaklarından biri olarak planın ülkemizde uygulanmasını izliyor ve uluslararası alanda temsil ediyoruz.

- Prens Albert II Monako Vakfı ev sahipliğinde bu sene 14'üncüsü düzenlenen Monaco Okyanus Konferansı'nda Akdeniz Koruma Derneği olarak, iki farklı oturumda Türkiye'deki Deniz Koruma Alanlarının yönetiminde yaşanan zorlukları, somut başarıları ve 2030 vizyonunu paylaştık.

- Üyesi olduğumuz, Akdeniz'de deniz sağlığını ve verimliliğini artırmak için çalışan sivil toplum kuruluşları ve diğer sivil toplum gruplarını bir araya getirmeyi amaçlayan Med Sea Alliance Platformunun Yönlendirme Komitesine Yönetim Kurulu Başkanımız Zafer Kızılkaya seçildi.

- Deniz Koruma Alanlarını içinde barındıran Gökova'da, Yönetim Planı Yürütme Komitesi Toplantısı'na, Fethiye-Göcek'te ise Yönetim Planının Hazırlanması Projesi 1. Değerlendirme Toplantısı'na katılım göstererek, çalışmalarımızdan edindiğimiz tecrübeleri sunduk.

- Akdeniz Koruma Derneği olarak, Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi'ndeki biyoçeşitliliği korumak ve sağlıklı bir ekosistem yaratmak için 2022 yılında hayata geçirdiğimiz 'Ekosistem Restorasyonu için Denizel ve Kültürel Korumanın Bütünleştirilmesi Projesi' kapsamında 2023 yılında da çalışmalarımıza devam ettik. Yerel halk, sivil toplum örgütleri ve ilgili kamu kurum/kuruluşları ile iş birliği yapıyor, Datça-Bozburun ÖÇK Bölgesi içerisinde yer alan Deniz Koruma Alanları ve Balıkçılığa Kapalı Alanların etkin bir şekilde denetlenmesine destek olmak, yenebilir yerli olmayan türlere talep oluştururken, yasa dışı balıkçılık faaliyetlerini caydırmak ve yasalar çerçevesinde faaliyet gösterenler için ekonomik faydaları teşvik etmek amacıyla küçük ölçekli balıkçılar ve yerel kooperatiflerle birlikte çalışıyoruz.

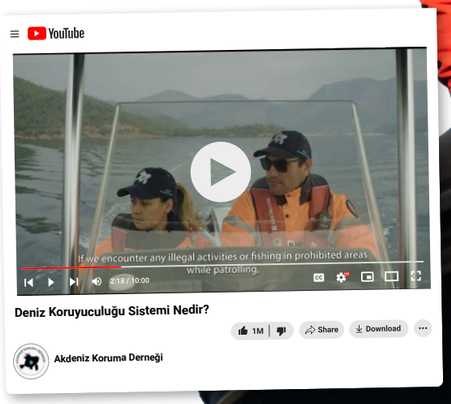
DENİZ KORUYUCULUĞU SİSTEMİ

Türkiye'de ilk kez Derneğimiz tarafından geliştirilen 'Deniz Koruyuculuğu Sistemi'yle, balıkçılığa kapalı alanlarda karşılaştığımız yasa dışı faaliyetleri (avcılık, uygunsuz tekne bağlama, denize atık boşaltma, vb.) kaydederek, oluşturulan iletişim ağı üzerinden tutanaklarıyla birlikte T.C. İçişleri Bakanlığı, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı ve T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın yerel birimlerine rapor ediyoruz.

Tüm bu çalışmalarla, ekosistem üzerindeki baskısının azaltılmasını amaçlarken, azalan denizel türler, habitat tahribatı ve iklim krizinden olumsuz etkilenen kıyı balıkçılığının desteklenmesini hedefliyoruz.

Bölgenin coğrafi yapısını tanıyor oldukları ve yerel ile daha rahat ilişkilerin kurulması için bölgede yaşayanlar arasından seçilen deniz koruyucularımıza her sene mesleki eğitimler düzenliyoruz. 2023 yılında da bu eğitimlerimize devam ederek, kapasite artırmayı hedefledik.

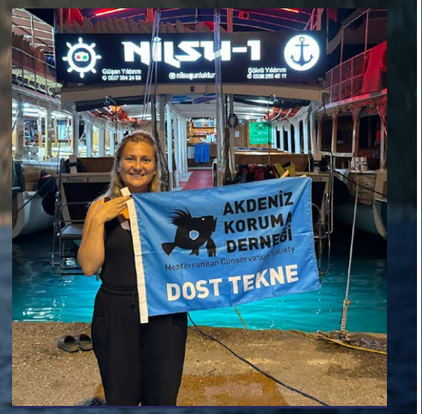
2023 yılında Deniz Koruma Alanlarında uygulamaya başladığımız Deniz Koruyuculuğu Sistemimizde 10 yılı geride bıraktık.

AKD DOST TEKNE UYGULAMASI

Derneğimiz tarafından başlatılan Dost Tekne Uygulaması (Conservation Friendly Boat) kapsamında davranışlarıyla denize dost olan teknelere Dost Tekne Bayrağı verilmektedir. Dost Tekne Bayrağına sahip tekneler imzaladıkları iyi niyet sözleşmelerinde yer alan maddelere uymayı kabul eder ve tekneye binen misafirlerini de bunlar hakkında bilgilendirir. Dost Tekne, BKAlarda yasa dışı avcılık yapmaz, Akdeniz foku mağaralarına yanaşmaz ve bunların yakınında yüzmez, Deniz çayırları üzerine demirlemez, atıklarını denize bırakmaz ve beraberinde deniz yaşamını koruyacak diğer iyi davranışları sergiler.

2023 yılı itibariyle Dost Tekne Uygulamamız kapsamında 11 bireysel ve tur teknesine Dost Tekne Bayrağı verdik. Dost Tekneler ile Fethiye-Göcek'te Gökova'da ve Datça-Bozburun'da karşılaşabilirsiniz.

1.796,67 saat
954 devriye
11.020 km

Deniz Koruyucularımız 2023 yılında 17 farklı Balıkçılığa Kapalı Alanda 1.796,67 saatte gerçekleştirdikleri 954 devriyede 11.020 km yol katetti. Bu koruyuculuk faaliyetleri esnasında 100'ü yasa dışı balıkçılık olmak üzere toplamda 182 yasa dışı aktiviteyi belirleyerek yetkililere bildirdi. 2024 yılında ise Datça - Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesinde kurulan istasyonumuzda düzenli devriyelere başlayacağız.

KÜÇÜK ÖLÇEKLİ BALIKÇILIĞIN DESTEKLENMESİ

Deniz koruma çalışmalarımızda tür ve habitatların korunmasını öncelikli hedefimiz olarak görürken bu çalışmalarımızla dolaylı olarak küçük ölçekli kıyı balıkçılığının devamlılığını destekliyor, sürdürülebilir balıkçılığın Türkiye'de uygulanabilmesi için su ürünleri kooperatiflerinin ihtiyaç duyduğu bilgi ve altyapı desteğinin sağlanması konularında çalışıyoruz. Ayrıca tür izleme ve 'Deniz Koruyuculuğu Sistemi'nin etkinliğini ölçme amacıyla günlük balıkçılık verilerinin edinilmesi başta olmak üzere pek çok konuda su ürünleri kooperatifleri ve T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü ile çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Akbük, Göcek, Karaköy, Fethiye, Palamutbükü ve Sarsala bölgeleri de dahil olmak üzere toplam 10 farklı balıkçıdan dönemsel olarak bireysel balıkçılık verileri topluyoruz. Bunlar teknik ve spesifik veriler olup, yakalanan türün ağırlık, adet gibi bilgileri ile av aracının cinsi, özellikleri, ağın suda kalma süresi, avcılık yapılan yer/derinlik, ağ göz genişliği/uzunluğu ve iğne sayısı/adeti vb. bilgileri de beraberinde alıyoruz. Bunun sonucu olarak balıkçının av aracı özelliklerine ve avcılık tipine göre, hangi türün nerede, ne zaman ve ne kadar avlandığı, avlanan türün boyutu ve ağırlığı gibi bilgilerle bunların alansal, zamansal dağılımı ve tür kompozisyonu gibi sonuçlara ulaşıyoruz. Kooperatiflerden aylık olarak edindiğimiz verileri, Derneğimizin dijital veri tabanına taşıyarak indikatörler, tablolar, grafikler ve temel istatistik analizleri yapıyoruz. Bu hesaplamalar ve ulaşılan sonuçlarla, küçük ölçekli balıkçılığın gelirlerini dayandırdığı ekonomik türlerin çeşitliliği, miktarı, yıllar içinde gösterdiği değişimler, av araçlarının etkinliği vb. bilgilere ulaşıyor ve bu bilgileri küçük ölçekli balıkçılığın gelişimine fayda sağlamak adına karar vericilerle paylaşıyoruz.

Muğla Akyaka, Akçapınar, Göcek İnlice ve Çalış SS. Su Ürünleri Kooperatifleri ve onlara bağlı balıkçılarla gerçekleştirdiğimiz veri takip çalışmalarımızla, kooperatiflerin aylık gelir, gelirlerin içinde farklı türlerin kompozisyonu ve tekne başına ortalama tahmini gelir vb. hesaplamaları yapıyoruz.

Çalışma alanlarımızda yer alan SS. Su Ürünleri Kooperatiflerine düzenli ziyaretlerde bulunarak çalışmalarımız hakkında bilgi veriyoruz. Ayrıca balıkçıların karşılaştıkları sorunlara çözüm yolları üretmeye çalışıyoruz.

GELENEKSEL BALIKÇILIK TURİZMİ

Küçük ölçekli balıkçılara alternatif geçim kaynağı olabilecek ve balık stoklarının azaldığı ortamda sürdürülebilir balıkçılığı desteklemek üzere İtalya'da geliştirilen balıkçılık turizmi (Pesca Tourismo), son yıllarda Avrupa'da yaygınlaşan uygulamalardandır. Akdeniz Koruma Derneği olarak balıkçılık turizmi için pilot uygulamaları 2013-2014 yılları arasında Gökova Körfezi'nde gerçekleştirmemize rağmen ilgili mevzuatın uygun olmamasından dolayı sistem uygulanamamıştır. 2021 yılı itibari ile balıkçılık turizmi uygulamalarının Gökova Körfezi ve Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgeleri'nde hayata geçirilmesi için yetkili kamu kurumlarının koordinasyonu ve iş birliğiyle gerekli altyapı sağlanmıştır. Bu süreçte Gökova Körfezi'nde balıkçılık yapan Mehmet Doğan'ın teknesi, Pesca Turizm için uygun hale getirilmiştir. 2023 yılının son aylarında gelen izinle beraber turlar yeniden düzenlenmeye başlamıştır.

%34

Akyaka, Akçapınar, Göcek İnlice ve Fethiye Çalış SS. Su Ürünleri Kooperatiflerinden topladığımız veriler doğrultusunda 2023 yılında 4 farklı kooperatifin ortalama tekne başına düşen aylık gelirlerinde 2022 yılına kıyasla Türk lirası bazında yaklaşık %91, dolar bazında ise yaklaşık %34 artış gözlenmiştir.

Su ürünleri kooperatiflerinin gelişimlerinin desteklenmesi için Akyaka, Akçapınar, Göcek-İnlice, Fethiye-Çalış, Karaköy, Palamutbükü, Cumalı, Selimiye Su Ürünleri Kooperatiflerinden kadın ve erkek balıkçılarla birlikte "Kooperatifçilik ve Deneyim Paylaşımı Atölyesi" gerçekleştirdik. İzmir'de iki gün boyunca gerçekleşen atölyenin ilk gününde Kooperatif Kalkınma Uzmanı Alper Akbulut sunumuyla yer alırken, ikinci günde Türkiye'deki su ürünleri kooperatifleri arasında başarılı örneklerden Urla İskele Su Ürünleri Kooperatifi deneyimlerini paylaştı ve atölye mezat ziyaretiyle son buldu.

Dokuz Akdeniz ülkesinden gelen, 50'den fazla küçük ölçekli balıkçı ve paydaş, Akdeniz'de yerel olmayan türlerin hızla yayılmasına karşı çözümleri tartışmak üzere Akdeniz Balıkçılık Genel Komisyonu (GFCM) tarafından düzenlenen Küçük Ölçekli Balıkçılık Forumu, Akdeniz Koruma Derneği'nin (AKD) ev sahipliğinde Akyaka'da gerçekleşti. Küçük Ölçekli Balıkçılık Forumu'nda karşılıklı deneyimler paylaşıldı ve Akdeniz'i etkileyen yerel olmayan türlerin hızla yayılmasına karşı pazar odaklı mavi ekonomi çözümleri tartışıldı.

Su Ürünleri Kooperatifleri Merkez Birliği (SÜR-KOOP) tarafından 2023 yılının Aralık ayında gerçekleşen Tebliğ Çalıştayı'na katılarak, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü'nce, 2024 yılında yayımlanacak olan 6/1 Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen Tebliğ'e yönelik görüşlerimizi sunduk.

BALIKÇILIKTA KADIN

Balıkçılıkta kadınların varlığı, dünya genelinde uzun bir geçmişe sahip olsa da, genellikle emekleri erkeklerin gölgesinde kalıyor. Balıkçılık alanında kadınların en yaygın rolünün, aile işletmelerinde çalışmak veya ailelerinin balıkçılıkla uğraşmasına yardım etmek olduğu söylenebilir. Kadınların sektörde en sık karşılaştığı zorluklar arasında ise eşit olmayan ücretler, cinsiyet temelli ayrımcılık, işyeri güvenliği, finansman ve eğitim fırsatlarına erişim gibi faktörler yer alıyor.

Ülkemizde denizlerde balıkçılık yapan kadınların emeklerinin görünür olması, sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi için çalışmalar yürütüyoruz. Balıkçılıkla uğraşan kadınların mesleki sorunlarına çözüm üretmek, örgütlenme ve mesleki bilgi konularında kapasitenin artmasını sağlamak ve kadın balıkçıların kamuoyundaki görünürlüğünü artırmak için Gökova Körfezi, Datça-Bozburun Yarımadası ve Beyşehir Gölü'nde çalışmalar yürüttük. Amacımız bu çalışmalardan elde edilen bilgileri kamuoyu ve karar vericilerle paylaşmaktır.

2023 yılında da Gökova Körfezi'ndeki balıkçılık faaliyetlerinde yer alan kadınlarla geleneksel kahvaltı etkinliğimizde bir araya geldik.

Ula Halk Eğitim Merkezi'nin Akyaka Atölyesinde gerçekleşen, denizlerimizin yeni balık türlerinden Aslan balığının dikenlerinden takı yapımı atölyesine Gökova Körfezi'nin kadın balıkçıları ve halk eğitim merkezinin kursiyerleri katıldı. Atölyede kolye, küpe, anahtarlık gibi birçok aksesuar üretildi. Atölyede yapılan ürünler Akyaka Yerel Üretici Pazarı'nda satışa sunuldu.

DENİZİN ÜRETEN KADINLARI

İzmir Ticaret Borsası Eğitim, Kültür ve Sosyal Entegrasyon Vakfı (BORSAV) ortaklığında "Denizin Üreten Kadınları" projesini başlattık. Proje ile 18-29 yaş grubunda "NEET" (not in employment, education or training) olarak adlandırılan, ne eğitimde ne istihdamda yer alan genç kadınların güçlenmesi, toplumsal ve ekonomik hayata katılımlarının artması hedefleniyor. Projede, balık çiftlikleri ve su ürünleri üzerine faaliyet gösteren gıda işletmeleriyle balık ağı imalatı yapan firmaların insan kaynağı ihtiyacının tespit edilerek kursiyer kadınların uygulama eğitimini bu firmalarda alması ve sonrasında bu firmalarda istihdam edilmeleri sağlanacak. Proje kapsamında, kurs sırasında ve istihdam başladıktan sonra kursiyer kadınların seminerler, anket ve mülakatlar yoluyla iş hayatına ve yapacakları mesleğe dair bilgi ve farkındalıklarının artırılması, sorun ve ihtiyaçlarının tespit edilmesi de planlanıyor.

İKLİM KRİZİNİN ETKİLERİNİN İZLENMESİ

Akdeniz Koruma Derneği olarak iklim krizinin denizler ve alan kullanıcıları üzerindeki etkilerini izliyoruz. Yaşanan tahribatın boyutlarına ve hızına ilişkin verileri toplayarak elde edilen bilgiyi, tahribatın olumsuz etkilerinin azaltılması ve durdurulması için çözüm üretecek karar alıcılara ve paydaşlara aktarıyoruz. Ayrıca iletişim çalışmalarımız kapsamında kamuoyunun bu konuyla ilgili daha çok bilgi sahibi olması ve davranış değişikliği sağlamasını konusunda sorumluluk üstleniyoruz.

2023 yılında da iklim krizinin etkilerinin azaltılmasına yönelik uluslararası arenada hükümetler, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları çeşitli konferanslarda bir araya geldi. İklim krizinin etkilerinin hayatın her alanında daha çok görmeye başladığımız çağımızda, bilgi ve farkındalık seviyesinin artırılması ve daha yapıcı kararların alınması için ciddi adımlar atılıyor.

ÖNEMLİ

Slovenya'da gerçekleştirilen Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi 23. Taraflar Konferansı'nda (COP23), tüm tarafların onayıyla, Türkiye'de İklim Değişikliği Bölgesel Faaliyet Merkezi kurulması kararı alındı.

DENİZ SUYU SICAKLIĞI EĞİLİMİNİN İZLENMESİ

Deniz suyu sıcaklığını sürekli olarak ölçerek ve kaydederek, deniz suyu sıcaklığındaki değişimleri izliyoruz. Bu izleme, deniz suyu sıcaklığındaki mevsimsel ve yıllık değişimleri, iklim ve insan faaliyetleri gibi faktörlerin etkilerini anlamak için önemli. Deniz suyu sıcaklıklarının izlenmesi, genellikle deniz yüzeyi sıcaklığı, deniz tabanı sıcaklığı veya belirli bir deniz suyu derinliğine kadar olan sıcaklık profillerini ölçmek için kullanılan termometreler ve diğer cihazlar kullanılarak gerçekleştirilmektedir.

2015 yılından bu yana Gökova Körfezi'nde, 2020 yılı itibarıyla ise Fethiye-Göcek, Kaş-Kekova ve Datça-Bozburun Deniz Koruma Alanlarında yüzeyden 40 metre derinliğe kadar her 5 metrede bir yerleştirilmiş olan sıcaklık ölçerlerle, deniz suyu sıcaklıklarını günlük olarak kaydediyoruz. Çalışmalarımızdan elde ettiğimiz verilere göre özellikle 2022 ve 2023 yılları arasında gözlenen fark şimdiye kadar elde edilen en çarpıcı rakamlardır. 2022 yılında yaklaşık 25 metrede bulunan termoklin seviyesinin 2023 yılında bariz bir şekilde 30 metrenin altına inmiş olduğu görülmektedir. 27° C ila 29° C arası sıcaklıklar 2023 yılının Ağustos ve Eylül aylarında 30 metre derinliğe kadar etkisini göstermiş, özellikle 2023 Ekim ayının tamamında 40 metre derinliğe kadar 26° C sıcaklık gözlenmiştir. Bir önceki seneye kıyasla 2023 Ekim su sıcaklıklarının 3-4°C kadar artmış olduğu net olarak anlaşılmaktadır. Bu artış, istilacı ve yabancı balıklar ile omurgasız türlerin derin sularda da etkisini artırdığı gibi, Akdeniz'e özgü sünger ve koralin türlerinin ciddi bir sıcaklık stresine maruz kalması anlamına gelmektedir.

Kaş'a baktığımızda ise Gökova'ya kıyasla en yüksek su sıcaklıklarının 2021 yılında kaydedildiğini, Ağustos ve Eylül 2021 aylarında 29°C su sıcaklığının neredeyse 40 metre derinliğe kadar indiğini görüyoruz.

09 Yıl boyunca edindiğimiz veriler sonucunda 2023 yılında denizlerimizde yaşanan en yüksek sıcaklık Eylül ayında gerçekleşti.

DENİZ ÇAYIRLARI İZLEME ÇALIŞMALARI

Bir Akdeniz endemiği olan *Posidonia oceanica* Akdeniz kıyılarında sığ sulardan başlayarak 40 metre derinliğe kadar yayılış gösterir. Ancak, küresel iklim değişimi ve çapa zararları gibi insan kaynaklı etkiler yüzünden çalışma sahalarımızda yayılış alanları 30 metre kadar daralmıştır. Kökleriyle deniz içindeki erozyonu engelleyen ve dipte gerçekleştirdiği fotosentezle denizel ortamın oksijen kaynağı olan deniz çayırları, balık ve diğer deniz canlılarının barınmasına, beslenmesine ve üremesine ortam oluşturmaktadır.

Deniz çayırlarına yönelik 2020'de 6 adet istasyonda gözlem çalışmalarımızı gerçekleştirdik ve istasyon sayımız 2021 yılında 9'a 2023 yılındaysa 13'e yükseldi. Gökova, Datça-Bozburun, ve Fethiye-Göcek bölgelerinde balıkçılığa kapalı alanların içinde ve dışında izleme çalışmalarımızı devam ettiriyoruz. İzleme çalışmalarımızda deniz çayırlarının kök yoğunluğu ve kaplayıcılığını takip ederek, verileri kaydediyoruz. Verilerden elde edindiğimiz bilgileri türün korunması çalışmaları için paylaşıyoruz.

ORMAN YANGINLARININ KARASAL VE DENİZEL TÜRLERE ETKİSİ

Türkiye'nin Güney Ege kıyılarında meydana gelen orman yangınları sürecinde söndürme çalışmalarına, gönüllüler ve bağışçıların katkılarıyla destek olduk. Bölgede yürüttüğümüz Deniz Koruyuculuğu Sistemi kapsamında Deniz Koruyucularımız hem yangının söndürme sürecinde hem de alandan insanların tahliye edilmesi noktasında görevli ekiplerle koordinasyon içinde çalışmalar yürüttü. Orman yangınları bölgenin ekosistemine ağır hasarlar verirken, yangın sonrasında alanın rehabilite edilmesi için ciddi çalışmaların gerekliliği ortaya çıktı. Bu kapsamda orman yangınları sonrasında ilk yağmurlarla denizlere ulaşan küllerin denizin asidikifasyonuna olan etkileri için uluslararası paydaşlarımızla izleme çalışmaları yürütmeye başladık. 2022 yılında Genoa Marine Centre (GMC) Enstitüsü'nün Stazione Zoologica Anton Dohrn–National Institute of Marine Biology, Ecology and Biotechnology Bölümünden Dr. Simone Farina, Napoli Stazione Zoologica Anton Dohrn Enstitüsü'nden Laura Tamburello ve Federica Ragazoola'yı, İtalya'nın Sardinya bölgesinde 2021 yılında çıkan yangının etkilerini araştırdıkları projenin verilerini ve yöntemlerini paylaşmaları, ayrıca Gökova Körfezi'nde 2021 yazında meydana gelen yangının denizel ortamlar üzerindeki etkilerinin araştırılması amacıyla Göcek ve Gökova Körfezi'nde ortak bir çalışma yürütülmesi için çalışma alanlarımızda ağırladık. Toplam 6 gün süren izleme çalışmaları SCUBA dalışı ve şnorkelle gerçekleştirildi. Yapılan çalışmalar sonucunda Sardinya ve Gökova'da yapılacak olan izleme çalışmalarının karşılaştırılabilmesi için ortak bir metot geliştirdik ve izleme çalışmaları için iş-zaman çizelgesini birlikte hazırladık.

Uzun yıllardır izleme çalışması yürütmekte olduğumuz Marmaris semenderinin *(L. Lyciasalamandra flavimembris)* 2021 mega yangınında etkilenen popülasyonlarının durumunu izlemekteyiz. Bu kapsamda 2021 yangınında türün yaşadığı tahrip olmuş habitatların tespiti, yangın sonrası alanda yürütülen ormancılık faaliyetlerinin tür üzerine etkilerinin belirlenmesi için çalışmalar yürütmekteyiz. Gelecek yıllarda da bu çalışmalara kesintisiz devam ederek bölgeye özgü bir tür olan Marmaris semenderinin, popülasyon sağlığı / eğilimleri hakkında bilgiler toplamayı hedeflemekteyiz. Elde edilecek veriler ışığında türün yaşadığı ihtiyaç duyulan habitatlarda olası restorasyon çalışmalarını planlamayı düşünmekteyiz.

AKDENİZ'İN KÜLTÜREL VE DOĞAL MİRASININ KORUNMASI

Akdeniz Koruma Derneği olarak , 2024-2029 yılları için 2023 yılında geliştirdiğimiz stratejimize Akdeniz Havzasının kıyılarımızdaki kültürel mirasının korunmasına yönelik hedefler ekledik. Bozukkale, Çamçalık, Kızlan Su Altı Kazı Başkanlığı ile imzaladığımız protokol kapsamında son zamanlarda keşfedilen, korumasız erken Tunç Çağı ve Helenistik dönem kalıntıları ve enkazların çıkarılması sürecine destek vermeyi amaçlıyoruz. Bu amaçla hedeflerimizi belirleyerek 2023 yılında da çalışmalarımıza devam ettik.

KARİA YOLU

Akdeniz'de tarihin ve doğanın izinin takip edildiği Karia Yolu yeniden gün yüzüne çıkıyor ve korunarak geleceğe taşınıyor. Binlerce yıldan bu yana birçok uygarlığa ev sahipliği yapan Akdeniz, çeşitli dünya dillerinde "Dünyanın ortası" anlamına geliyor. Akdeniz Havzası, tarihi ve kültürel zenginliklerinin yanında ayrıca çok sayıda karasal ve denizel türün de yaşam alanı. Bulunan kalıntılar ışığında Antik çağlardan bu yana pek çok uygarlığın evi olan Akdeniz, geçmişten birçok izi de hâlâ koruyor. M.Ö. 7000 yılına kadar uzanan kalıntılara rastlanan Karia Yolu, Akdeniz'in tarih izlerinin bir rotası adeta. İsmini Antik dönemde bu bölgede yaşamış Karia medeniyetinden alan Karia Yolu kendine özgü mimarisi ile çok sayıdaki kırsal mahalleden, el değmemiş koylardan, zeytin ve badem ağaçlarıyla dolu tepelerden ve irili ufaklı, kimisi sadece yürüyerek ulaşılabilen antik kentlerden geçiyor. Türkiye'nin en uzun yürüyüş rotası olan, 850 km uzunluğa sahip Karia Yolu 5 farklı bölümden oluşuyor. Bozburun Yarımadası İçmeler'den başlayan Karia Yolu, yarımadada 150 kilometre dolaştıktan sonra Datça yarımadasına geçiyor. Datça yarımadasından Gökova-Akyaka'ya, oradan Bodrum'a doğru -Gökova Körfezi'nden bir kol da Bozalan köyünden ayrılıp Milas'a- ardından da Beşparmak dağlarına uzanıp Aydın'ın Karpuzlu ilçesinde sona eriyor. Doğanın içinden uzanan Karia Yolu birçok türe de ev sahipliği yapıyor. Ormanlarında kızılçam, karaçam, ardıç, günlük ağacı gibi birçok tür bulunmasının yanı sıra adaçayı, keklik otu, kekik ve lavanta, ayrıca bahar ayında renkli ve kokulu bitkileri de barındırıyor. Karia Yolu, Keraye lalesi, mor kuşyuvası bodursarı, Anadolu orkidesi gibi birçok eşsiz renkli eşlikçiyle çiçekleniyor. Aynı zamanda Karakulak, Porsuk, Kızıl tilki, Gökkuzgun, gülen sumru, uzunbacak gibi birçok türün evi Karia Yolu üzerinde bulunuyor. Rotanın bugünkü halinin ortaya çıkmasını sağlamak için 2009 yılından beri çalışmalar yürüten Karia Yolu Ekibi ile, yolun Datça-Bozburun Yarımadası'nda kalan bölümünde iş birliği yapıyoruz. Bölgede yer alan patikaların ve kültür varlıklarının tescillenmesi, bölgenin sahip olduğu biyoçeşitlilikteki yeni türlerin tanımlanması ve nesli tehlike altındaki türlerin korunması için birlikte çalışmalar yürütüyoruz.

© Altay Özcan

EKOSİSTEM RESTORASYONU

Ekosistem restorasyonu, bozulmuş veya tahrip edilmiş bir ekosistemi eski haline veya olası en doğal haline yakın bir duruma getirmek için tasarlanmış bir dizi yöntem ve faaliyettir. Bu yöntemler, doğal habitat ve ekosistemlerin bozulması sonucu oluşabilecek bitki ve hayvan türleri kaybını önlemek, ekosistemlerin işlevselliğini artırmak ve biyolojik çeşitliliği korumak için kullanılır. Derneğimiz 2012 yılından beri yürüttüğü restorasyon çalışmalarında ekosistem temelli yaklaşımı benimseyerek sosyo ekonomik bileşenleri göz önünde bulundurmaktadır.

© Yener Kuşçuluoğlu

YENİ BALIKLAR

Geldikleri yeni ekosisteme hızla uyum sağlayarak yerli türler, bazı habitatlar ve dolayısıyla balıkçılık üzerinde baskı oluşturan bu türlerden bir kısmı aslında yenebilir olan lezzetli balıklardır. Kılkuyruk mercan *(Nemipterus randalli)*, Lokum balığı *(Saurida lessepsianus)*, Beyaz - Siyah sokar *(Siganus rivulatus - Siganus luridus)*, Paşa barbunu *(Upeneus moluccensis)*, Aslan balığı *(Pterois miles)*, Asker balığı *(Sargocentron rubrum)*, Flüt ya da Külah balığı *(Fistularia commersonii)*, Çizgili barbun *(Parupeneus forsskali)*, Mavi çizgili papağan balığı *(Scarus ghobban)*, Uzun dikenli deniz kestanesi *(Diadema setosum)*, Mavi yengeç *(Callinectes sapidus)*, Gargur balığı *(Pomadasys stridens)* gibi denizel türler, yenebilir yerli olmayan balık türlerinden bazılarıdır.

Akdeniz Koruma Derneği olarak bu türlere ekonomik değer kazandırarak küçük ölçekli balıkçıların ve hane halkının gelirlerini artırmak, yerel türler üzerindeki baskıyı azaltarak ekosistem restorasyonuna hizmet etmek için 2015 yılında Kılkuyruk mercan ile başladığımız 'Yeni Balıklar Programı'mıza 2023 yılında da devam ettik. Yenebilir yeni balık türlerine yönelik bilginin artması için balıkçılar, restoranlar, şefler ve son tüketiciye yönelik iletişim çalışmaları yürüttük. Bu faaliyetlerin yanı sıra farklı şehirlerde düzenlediğimiz tadım etkinlikleriyle daha fazla kişiye ulaşmaya çalıştık.

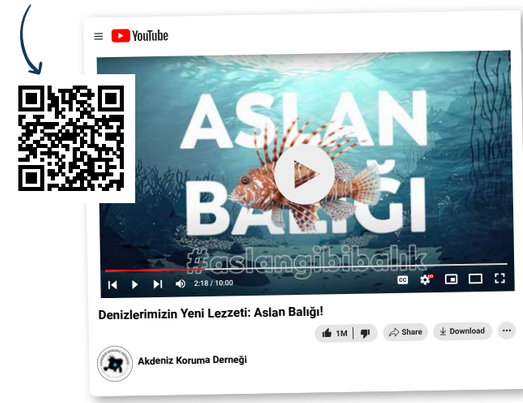

9 farklı kooperatife bağlı küçük ölçekli balıkçılardan 4,1 ton yerli olmayan balığı alarak Akdeniz ekosisteminden uzaklaştırdık ve bu balıkların 27 restoranda tüketiciyle buluşmasına aracı olduk.

2023 yılında;

- 9 farklı kooperatife bağlı küçük ölçekli balıkçılardan 4,1 ton yerli olmayan balığı alarak Akdeniz ekosisteminden uzaklaştırdık ve bu balıkların 27 restoranda tüketiciyle buluşmasına aracı olduk.
- Bodrum bölgesinde yer alan Su Ürünleri Kooperatifleri ve restoranlara, yerli olmayan türler konusunda bilgilendirme ziyaretlerinde bulunduk.
- Yerli olmayan türlerin avlanmasına yönelik yeni av araçlarının geliştirilmesi çalışmalarımıza Bilim ve Teknik Danışma Kurulumuzdan üyelerle 2023 yılında da devam ettik.
- Geliştirdiğimiz bilgilendirici materyaller, videolar ve sosyal medya içerikleriyle yenebilir türlere yönelik farkındalığın artmasını amaçladık.
- Tadım ve tanıtım etkinliklerimize 2023 yılında da devam ettik. Bu kapsamda Akyaka, Akçapınar, Bodrum, Göcek, Datça, İstanbul ve İzmir'de tadım etkinlikleri gerçekleştirdik.
- Yeni türlerin pazarda yer bulması için perakende sektöründen firmalarla görüşmeler gerçekleştirdik.
- 2023 yılının sonunda AKD'nin Yeni Balıklar Programı'na destek veren şeflere bir kit hazırlayarak teşekkür mektubumuzu ilettik.
- Aslan balığının dikenlerinin kullanıldığı bir takı atölyesi düzenleyerek ileri dönüşüm çalışması gerçekleştirdik. Bu atölyeye katılan balıkçılık sektöründeki kadın aktörlere yeni bir gelir kaynağı modeli önerdik.
- Deniz Koruma Alanlarının içinde ve dışında yapılan balık sayımlarından elde edilen veriler sayesinde, yerli olmayan türlerin Deniz Koruma Alanlarında artışının diğer alanlardan daha az olduğu gördük.
- Mersin Üniversitesi, ODTÜ Deniz Bilimleri katkısı ile Mersin Ticaret Odası, Slowfish ve Biosphere Derneği ortaklığında UNDP SGP tarafından fonlanan Çarçur Etme Gargur Ye Projesinin toplantısına katılarak Yeni Balıklar Ekosistem Restorasyon programımıza yönelik bilgi ve deneyim paylaşımı gerçekleştirdik.
- Yeni Balıkların evlerde tüketiminin artırılması ve tüketici davranışlarını anlamak adına 2022 yılı sonunda gerçekleştirdiğimiz araştırma ve anket sonuçlarına dayanarak iletişim stratejimizi güncelledik ve bu sonuçlara referansla Aslan balığı animasyon filmini çektik.

- Yeni Balıklar hakkında daha fazla bilgi paylaşmak için 2023 yılında **www.yenibaliklar.com** web sitesini hayata geçirdik.

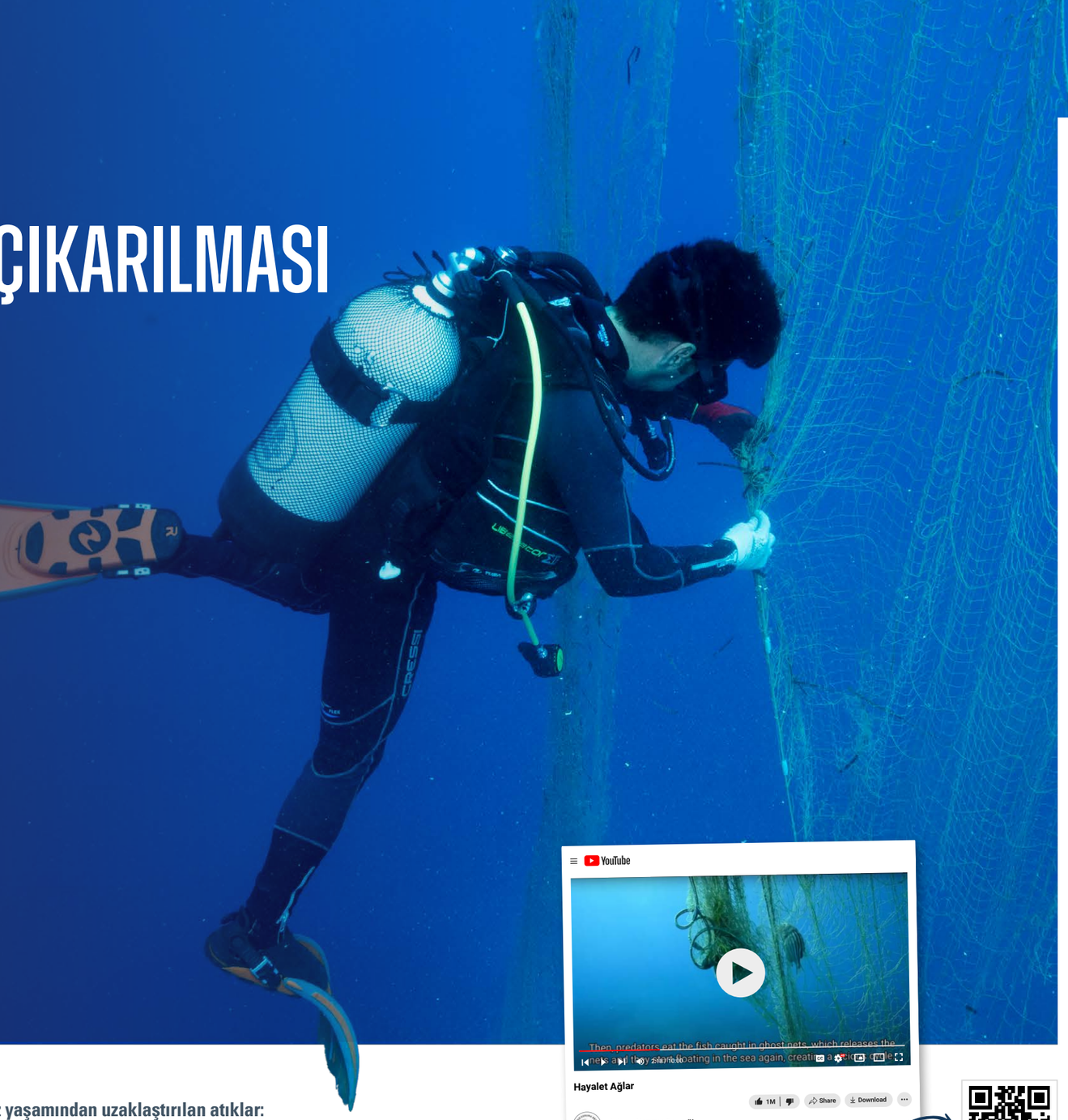
Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ile yerli olmayan türlerin daha çok bilinmesi ve pazar değeri kazanmasına yönelik bir proje iş birliği geliştirdik.

DENİZ DİBİ TEMİZLİĞİ
HAYALET AĞLARIN ÇIKARILMASI

Su ürünleri avcılığı sırasında bir engele takılan, akıntıdan dolayı tekneye alınmayan, bırakıldığı yer bulunamayan, unutulan ya da bilinçli olarak atılan ağların iç sularda ve denizlerde bir şekilde avlanmaya devam etmesi hayalet avcılık olarak tanımlanmaktadır. Bu av araçları ise hayalet ağ olarak nitelendirilmektedir. Çeşitli sebeplerle su altında kalan bu ağlar pasif olarak avlanmaya devam ederek ve deniz canlılarının dipteki yaşam alanlarının üzerini kaplayarak ekosisteme zarar vermektedir. 2023 yılında da başta çalışma alanlarımız olmak üzere farklı alanlarda su altı temizliği gerçekleştirdik.

Temiz Bir Deniz İçin Dalıyoruz!

Okyanusların önemine ve korunması için yapılması gerekenlere dikkat çekmek amacıyla kutlanan Dünya Okyanus Günü'nde; Uçanbalık Dalış Merkezi'nden gönüllü dalgıçların katılımıyla Datça Topan Ada bölgesinde bir su altı temizliği gerçekleştirdik. Profesyonel dalgıçlar tarafından 30-35 metre derinlikten çıkarılan atıkların bir kısmı, denizlerdeki kirliliğe dikkat çekmek amacıyla Datça Belediyesi tarafından ayrıştırılarak, Datça Liman Sergi Salonu önünde sergilendi.

2023 yılında deniz dibi temizliği çalışmaları sırasında deniz yaşamından uzaklaştırılan atıklar:

Toplanan Kurşun **44,4 kg**	Cam **558 adet**	Tekstil **389,4 kg**
Metal **279,75 kg**	Lastik **336 kg**	Plastik **358,18 kg**
Hayalet Ağ **20,2 kg**	İp **366,2 m**	Diğer **76 kg**

Hayalet Ağ nedir?

Terkedilmiş, bırakılmış ya da unutulmuş ve halen avlanmaya devam eden av araçlarına Hayalet Ağlar denir.

2023 yılında Bozburun, Yeşilada ve Söğüt bölgesi, Göcek Hamamönü, Datça Limanı'nda uzman dalış ekibimizle su altı temizlikleri gerçekleştirdik.

Samsung Türkiye ve Onaranlar Kulübü iş birliği ile denizden çıkarılan atıklarla üretilecek ürünlere ilham olması için 'Atık Ağlardan Aydınlatma İleri Dönüşüm Atölyesi' gerçekleştirdik.

Datça – Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi (ÖÇKB) içerisinde deniz suyu yüzeyi, sediment (plaj) ve balık sindirim sisteminde mikroplastik kirliliğinin boyutu ve mekânsal durumunu ortaya koyan bir araştırmanın gerçekleştirilmesi, elde edilen bilgilerin bölgesel ve ulusal farkındalığın artmasında kullanılması için 2023 yılında çalışmalarımıza başladık. Orta ve uzun vadeli kirlilik araştırmasının devamı için bir veri tabanı oluşturulması ve 5 senelik bir dönemde takibin gerçekleştirilebilmesi için istasyonların kurulmasını amaçlıyoruz. Ayrıca ulusal paydaşlarla beraber çalışma olanaklarını geliştimeyi ve elde edilen veriyi Datça-Bozburun ÖÇKB içerisinde bir çalıştay organize edilerek kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve STK'larla paylaşmayı hedefliyoruz. Çalışmalar kapsamında verilerin yayınlanmasını ve uzun vadede denizel kirliliğinin önlenmesine yönelik Milli Eğitim Bakanlığı, yerel ilk ve ortaöğretim okulları ve öğretmenleriyle iş birliği yapılarak farkındalık yaratılmasını amaçlıyoruz. Bu kapsamda, 2023 sonunda Datça-Bozburun bölgesinde kıyı alanlarında bulunan kirletici kaynakların tespitine yönelik keşif çalışmalarımızı tamamlayarak örneklemelere ait istasyonları belirledik.

SULAK ALANLAR

Sulak alanlar tropik yağmur ormanlarından sonra dünya üzerinde biyolojik çeşitlilik barındıran yegâne alanlardır. Sahip oldukları özgün doğal yapılarıyla birçok tür için yumurtlama ve yavrulama alanı olan sulak alanlar, aynı zamanda sudaki kirliliği azaltıyor ve karbonu tutuyor. Yeryüzünün en zengin ve üretken ekosistemleri olarak görülen Sulak Alanlar, yerel halkın geçim kaynaklarına ve beslenmesine katkı sağlıyor. Yeryüzünün cömert ev sahibi Sulak Alanların %35'i son 50 yılda kayboldu. Birçok insanın ve canlının doğrudan yaşam kaynağı olan Sulak Alanların korunması büyük önem taşıyor. Koruma çalışmaları artırılmazsa bu yaşam alanlarını hızla kaybedeceğiz.

Tour du Valat tarafından koordine edilen ve Foundation Prince Albert 2 of Monaco (FPA2) tarafından finanse edilen "Green Light for Mediterranean Wetlands" (Akdeniz Sulak Alanları İçin Yeşil Işık) protokolünün Türkiye'de Gökova'da uygulanması için 2023 yılında çalışmalarımıza başladık. Tour du Valat'ın, yürüttüğümüz bu programla Gökova'daki sulak alan ve tampon bölgelerini tespit ederek bu alanlardaki canlılara dair bir envanter oluşturması sayesinde literatürü güncellemeyi, sulak alan ekosistemine yönelik tehditleri tespit ederek yereldeki paydaşlarla gerekli önlemleri almak için iş birliği yapmayı, bu ekosistemin önemine dair farkındalık oluşturmayı hedefliyoruz. Bu çalışmayla Gökova'da restorasyona veya rehabilitasyona uygun sulak alan bölgelerinin tespit edilmesini, koruma-kullanma dengesi gözetilerek, yerel paydaşların uzlaşısıyla ekosistemin korunmasına yönelik ortak bir vizyonu ve farkındalığı yaymayı umuyoruz. Bu kapsamda, Gökova Körfezi'nde yer alan Sulak Alanlara yönelik gerçekleştirilecek çalışmalar konusunda bir yol haritası çizebilmek için bölgedeki kamu kurum ve kuruluşlarıyla sivil toplum örgütlerini bir araya getiren bir toplantı gerçekleştirdik. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde yer alan hocalarımızla Kadın Azmağı ve Akçapınar Azmağı'ndaki toplam 10 istasyondan alınan örneklerle su kalitesini izlemeye yönelik çalışmalarımızı başlattık. Ayrıca yine Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'yle birlikte Akyaka BKA içerisindeki kıyılarda 4 farklı noktada görsel balık sayımları gerçekleştirmeye başladık. Ayrıca Akyaka'da yer alan Cahit Belkıs Güneyman Ortaokulu'na devam eden öğrencilerle iki gün süren bir eğitimde bir araya geldik. Eğitimin ilk gününde sulak alanlar ekosistemi hakkında bilgi edinen çocuklarla ikinci gün Gökçe Sulak Alanı'nı ziyaret ettik.

Ula Belediyesi ile birlikte, göçmen kuşlar ve yerel vahşi yaşam için önemli bir durak olan Gökçe Sulak Alanı'nı, insan kaynaklı atıklardan arındırmak için bir temizlik etkinliği gerçekleştirdik. Bu temizlikle yaklaşık 9 ton moloz ve atığı bölgeden uzaklaştırdık.

Gökova Sulak Alanlarında görülen kuş türlerine yönelik bir broşür hazırladık.

© Vankey

MAKROALG RESTORASYONU

Makroalg restorasyon çalışmalarının istilacı yabancı otçul türlerin (*Siganus luridus, S. rivulatus)* baskısı altında nasıl gerçekleştirilmesi gerektiğinin araştırılması için hayata geçirdiğimiz 'Testing Intervention-Macroalgae' çalışmasını 'ELSP-Tehlike Altındaki Coğrafyalar Programı' kapsamında 2022 yılında tamamladık. Derneğimizin 2016- 2020 yılları arasında ortaklarından olduğu Avrupa Birliği (AB) Ufuk 2020 projesinin de bir devamı olarak tasarlanan bu çalışmada, deneyler kapsamında 5-10 metre derinliğe kafesler yerleştirilerek kafeslerin içlerine makroalg transplantasyonu yapıldı. Aylık olarak gözlemlenen kafeslerde makroalglerin geliştiğini ve hatta yeni bireylerin de oluştuğunu gördük. Yapılan çalışmalar sonucunda mikroalg restorasyonunun başarıyla gerçekleştirilebildiğini görmüş olduk. Yeterli büyüklüğe erişen makroalglerin kafeslerini kaldırarak düzeneklerin önüne birer GoPro yerleştirdik. İzlenen video kayıtları, kafeslerin kaldırılmasının ardından Sokar balıklarının kısa sürede makroalgi tükettiğini bizlere gösterdi. İstilacı herbivor türlerin makroalg popülasyonu üzerindeki baskısının ne derece yoğun olduğu bu çalışmamızla bir kez daha ortaya konmuş oldu. İki uluslararası projede edindiğimiz tecrübelerle makroalg restorasyonu konusunda çalışmalarımıza önümüzdeki yıllarda da devam edeceğiz.

NESLİ TÜKENMEKTE OLAN AKDENİZ TÜRLERİ

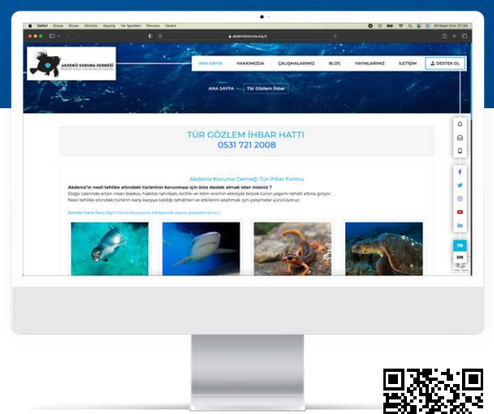
Akdeniz, dünyanın okyanus ve deniz alanının yalnızca %0,7'sini kaplasa da, dünya deniz faunasının %7,5'ini ve deniz florasının %18'ini barındırmaktadır. Barındırdığı türlerin %28'inin endemik tür olması nedeniyle deniz ve kıyı biyolojik çeşitliliğinin en önemli rezervuar alanlarından biridir.

Dünyada insan baskısının en yoğun olduğu denizlerden biri olan Akdeniz, aşırı ve yasadışı avcılığın yanı sıra ağırlıklı olarak kuzey kıyılarındaki yoğun turizm ve kıyı alanlarının aşırı kullanımı nedeniyle hızla tahrip ediliyor.

Bilimsel izleme çalışmalarında veri yönetiminin standartlaşması ve vatandaş bilimi stratejisi oluşturulması için DiverSea projesinin konsorsiyumunda yer aldik. DiverSea, ana hedefi mevcut deniz haritalama ve izleme sistemlerini geliştirmek olan, karar vericilere ve kıyı deniz ekosistemleri araştırmalarına yönelik yeni ve daha iyi araçlar sunmayı amaçlayan bir projedir. Bu amaca ulaşmak için proje, araştırma geliştirme ve meta-data analizi çalışmalarının yanı sıra, bilgiyi yayma, deniz okuryazarlığını arttırma ve vatandaş bilimini geliştirme konularına odaklanmaktadır. DiverSea üniversiteler, araştırma merkezleri, özel şirketler ve sivil toplum kuruluşlarını da içeren toplam 17 partnerle Norveç Bilim ve Teknoloji Üniversitesi (NTNU) koordinatörlüğünde, uluslararası bir konsorsiyum olarak Horizon Europe Programı tarafından finanse edilmektedir. Akdeniz Koruma Derneği olarak projenin Dardanel, Foça ve Göcek'te gerçekleşecek olan saha çalışmalarında yer alacak, eDNA örnekleme çalışmalarına katılacağız. Bunun yanı sıra vatandaş bilimini entegre etmek için kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler gibi çok geniş bir yelpazede paydaşlarla çalışarak projenin yaygınlaşmasına destek olacağız.

IUCN KIRMIZI LİSTESİ NEDİR?

IUCN Kırmızı Liste, Uluslararası Doğa Koruma Birliği (International Union for Conservation of Nature - IUCN) tarafından hazırlanan bir envanterdir. Bu envanter, dünya üzerindeki türlerin koruma durumunu değerlendirir ve her bir türün tehlike altında olup olmadığını belirler. IUCN Kırmızı Liste, dünya üzerindeki türlerin koruma statülerini belirlemek için kullanılır. Bu statüler, türlerin neslinin tehlikede olup olmadığını belirleyen dokuz kategoriye ayrılmıştır: Yok Olma Tehlikesi Altında, Soyu Tükenme Tehlikesi Altında, Kritik Derecede Tehlike Altında, Tehlike Altında, Hassas, Nadir, Duyarlı, Veri Eksikliği, En Az Endişe Veren. Kırmızı Liste, bilim insanları, doğa koruma kuruluşları, hükümetler ve diğer ilgili kurumlar tarafından kullanılan bir kaynaktır. Bu liste, koruma çalışmalarının önceliklerini belirlemede ve doğal kaynakların korunmasına yönelik politikaların geliştirilmesinde önemli bir araçtır.

Tür Gözlem İhbar Formuna ulaşmak için QR'ı okutabilirsiniz.

https://akdenizkoruma.org.tr/tr/akdeniz-koruma-ihbar-formu

AKDENİZ KORUMA DERNEĞİ TÜR GÖZLEM İHBAR HATTI

Nesli tükenmekte olan Akdeniz türlerinden Akdeniz keşiş foku, Kum köpek balığı, Marmaris semenderi ve Likya orkidesi türlerine yönelik izleme ve koruma çalışmaları gerçekleştiriyoruz. Nesli tehlike altındaki türlerin karşı karşıya kaldığı tehditleri ve bunların etkilerini azaltmak için Tür Gözlem İhbar Hattı'nı hayata geçirdik. Vatandaş bilimi kapsamında nesli tükenmekte olan Akdeniz türleri ile karşılaşılması durumunda AKD web sitesi (www.akdenizkoruma.org.tr) üzerinden bizlere başvuruda bulunabilir ya da 0850 307 25 12 numaralı telefondan ulaşabilirsiniz.

Yapılan tür gözlem ihbarları ile:

- Yardıma ihtiyaç duyan canlılar için yetkili müdahale kurumlarına haber verilmesine yardımcı olursunuz.
- Türlerin izlenmesi ve birey tanımlanması çalışmalarına destek olursunuz.
- Türlerin olası tehlikelere nerede ve ne sıklıkla maruz kaldığının ve bu tehlikelerin etkilerinin belirlenmesine katkı sağlarsınız.
- Türlere yönelik koruma çalışmalarının planlanmasına yardımcı olursunuz.

NESLİ TÜKENMEKTE OLAN AKDENİZ TÜRLERİ

AKDENİZ KEŞİŞ FOKU

(Monachus monachus)

Akdeniz keşiş foku, Akdeniz'e endemik olmakla birlikte Dünya Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği'nin (IUCN) yayınladığı Kırmızı Listeye göre dünya genelinde "Hassas (Vulnerable-VU)", Akdeniz'de ise "Nesli Tehlike Altında (Endangered-EN)" kategorisinde yer almaktadır. Akdeniz Koruma Derneği olarak bu nadir canlının karşı karşıya kaldığı tehditleri ve bu tehditlerin etkilerini azaltmak için çeşitli çalışmalar yürütüyor, canlının ve yaşam alanlarının korunması için yetkililerle iş birliği içinde çalışıyor, aktif olarak izleme çalışmalarını ve türün önemine yönelik bilinçlendirme çalışmalarını devam ettiriyoruz. Bu çalışmalar arasında Gökova Körfezi'nden Kaş-Kekova'ya kadar olan yaklaşık 710 kilometrelik kıyı şeridindeki 12 mağarada hareketle tetiklenen fotokapan kameralar ve eş zamanlı görüntü aktarımı sağlayan uzaktan izleme sistemleri ile çalışmalar yürütüyoruz.

Dünya Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN) tarafından yayınlanan Kırmızı Liste'ye göre dünya genelinde ve Doğu Akdeniz'de "Nesli Tehlike Altında (Endangered-EN)" olarak sınıflandırılan Akdeniz keşiş fokunun *(Monachus monachus)* koruma statüsü için yeni bir değerlendirme yayınlandı. 2023 yılı Haziran ayı son değerlendirmesi sonucunda 11 Aralık 2023 tarihinde gerçekleşen yayına göre tür artık dünya genelinde "Hassas (Vulnerable-VU)" kategorisinde yer alıyor. Ülkemizde türün yaşam alanları hâlâ aynı tehditlerle karşı karşıya. Bu sebeple ülkemizdeki Akdeniz keşiş foku ve habitatları için gerçekleştirilen koruma çalışmalarının kritik derecede önem taşıdığını düşünüyoruz. Nitekim, IUCN'in Kırmızı Liste değerlendirmesi kapsamında Doğu Akdeniz popülasyonu hâlâ "Nesli Tehlike Altında (Endangered-EN)" olarak değerlendiriliyor.

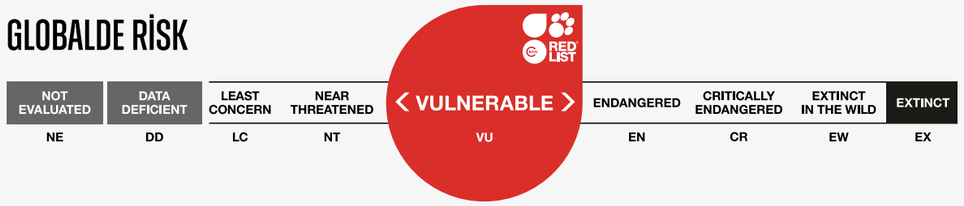
2023 yılında izlediğimiz kamera görüntülerinde aynı anda 7 Akdeniz fokunu bir mağarada görüntüledik.

Oryx Dergisi, 2023 Mart sayısının kapağında Akdeniz keşiş fokuna yer vererek 2019 yılında gerçekleştirdiğimiz yapay platform çalışmamıza dair hazırladığımız makale hakkında bir blog yazısı yayınladı.

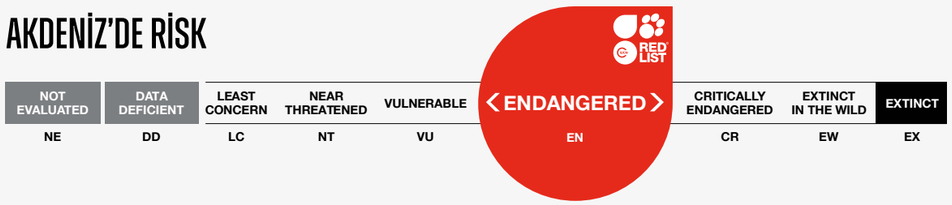
Gökova Körfezi'nde gerçekleştirilen Akdeniz keşiş foku izleme çalışmaları sonuçlarının yer aldığı "Revealing the Mediterranean Monk Seal (Monachus monachus)'s Cave Preference in Gökova Bay on the Southwest Coast of Türkiye" başlıklı bilimsel makale Ağustos ayında MDPI Sustainability dergisinde yayınlandı.

GLOBALDE RİSK

AKDENİZ'DE RİSK

KUM KÖPEK BALIĞI
(Carcharhinus plumbeus)

Köpek balıkları gezegendeki en eski türlerden biri ve sağlıklı denizel ekosistemler için en önemli gösterge türler arasında yer alıyor. Maalesef köpek balıkları tüm dünyada saldırgan, öldürücü ve intikamcı olarak tasvir edilse de, oldukça utangaç canlılardır. Üstelik nesilleri insan faaliyetleri sebebiyle tehdit altındadır.

IUCN'e göre köpek balığı ve vatozların yaklaşık %40'ı yok olma tehdidi ile karşı karşıya. Türün üzerindeki en büyük tehditlerden biri de hedef dışı avlanması. Kum köpek balığı uzun ömürlü bir tür olmasına rağmen av baskısı ve düşük doğurganlık oranlarından dolayı Uluslararası Doğa Koruma Birliği (IUCN) tarafından yayınlanan Kırmızı Listede küresel ölçekte "Hassas (VU)" ve Akdeniz Havzası'nda "Nesli Tehlike Altında (Endangered-EN)" kategorilerinde yer alıyor. Ülkemiz kıyılarında yaşayan nesli tehlike altındaki Kum köpek balıklarına yönelik Gökova Körfezi ÖÇKB'de yer alan Boncuk Koyu'nda T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü koordinasyonuyla çalışmalar yürütüyoruz.

İsrail Hayfa Üniversitesi Morris Kahn Deniz Araştırmaları İstasyonu ile ortaklık içerisinde olduğumuz National Geographic projesi kapsamında yapılan nesli tehdit altındaki Kum Köpek balıklarının akustik vericiler kullanılarak markalama çalışmalarının ilki 2023 yılının Mart-Nisan aylarında İsrail kıyılarında, ikincisi ise Temmuz ayı başında ülkemiz kıyıları Boncuk Koyu'nda gerçekleştirildi.

Kum köpek balıklarını izleme yöntemi olarak Şnorkel

Kum köpek balığı izleme çalışmalarımızda kullandığımız yöntemlerden bir diğeri ise şnorkel transekt metodudur. Şnorkel ile izleme çalışmaları, Boncuk Koyu'nun kuzey duvarı boyunca belirlenen 400 metre uzunluğunda bir transekt (düz çizgi) boyunca yapılıyor. Ekibimiz ve gönüllülerden oluşan ekipler, koyun plajından başlayarak ağzına doğru bu hat üzerinde sabit hızda gidiş-dönüş şeklinde yüzüyorlar. İkişer kişiden oluşan ekipler bu transekti toplam 50-60 dakika sürecek şekilde yüzüyorlar. Çalışma, Şnorkel, maske ve palet yardımıyla gerçekleştirilip, elde edilen bilgiler su altı kamerası ve 1 adet PVC yazı tahtasıyla kayıt altına alınıyor. Daha sonra bu veriler bilgisayar yardımıyla analiz ediliyor.

Kum köpek balıklarına yönelik yürüttüğümüz çalışmalar ışığında sunduğumuz öneriyle Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN) tarafından Gökova Körfezi içinde kalan Boncuk Koyu Önemli Köpek Balığı Alanı (ISRAs) seçilmiştir. Gökova Körfezi ise ilgili alan ilan edilmiştir. Bu alanların korunması, deniz ekosistemlerinin dengesini ve bütünlüğünü sürdürmek açısından oldukça önemlidir.

Boncuk Koyu'nda su altında gerçek zamanlı kamera izleme sistemlerinde tür tanımlama için yapay zekanın kullanılması üzerine çalışmalara başladık.

GLOBALDE RİSK

NOT EVALUATED	DATA DEFICIENT	LEAST CONCERN	NEAR THREATENED	VULNERABLE	ENDANGERED	CRITICALLY ENDANGERED	EXTINCT IN THE WILD	EXTINCT
NE	DD	LC	NT	VU	EN	CR	EW	EX

AKDENİZ'DE RİSK

NOT EVALUATED	DATA DEFICIENT	LEAST CONCERN	NEAR THREATENED	VULNERABLE	ENDANGERED	CRITICALLY ENDANGERED	EXTINCT IN THE WILD	EXTINCT
NE	DD	LC	NT	VU	EN	CR	EW	EX

MARMARİS SEMENDERİ

(Lyciasalamandra flavimembris)

Tehlike altındaki ve Anadolu'ya endemik Marmaris semenderi, ülkemizde yaşayan altı Likya semenderinden biridir. Maalesef diğer birçok canlının yüz yüze olduğu gibi habitat kaybı ve parçalanması ile karşı karşıyadır. 2018 yılından bu yana izleme çalışmaları yürüttüğümüz Marmaris semenderinin yaşam alanının büyük bir kısmı 2021 yılında çıkan mega yangında zarar görmüştür. Her ne kadar tür yaz aylarında yaz uykusunda (estivason) toprağın altında olsa da, yangın sonrasında alanda yürütülmekte olan ormancılık faaliyetleri tür üzerinde büyük baskı oluşturmaktadır. Ayrıca kentleşme de tür üzerinde önemli bir baskı unsurudur. Kentleşme ve orman yangınlarına bağlı habitat kaybı ve parçalanması birçok iki yaşamlı türü tehdit etmektedir. Bu konuda, semenderler gibi yüksek habitat bağımlılığı gösteren gruplar üzerinde yeterli bilgi sahibi değiliz. Şimdiye kadar elde ettiğimiz bulgulara göre, yangından etkilenmiş fakat yangın sonrası müdahale olmamış habitatlarda türün popülasyon sağlığının iyi olduğu, fakat müdahale edilen alanlarda türün popülasyonunun azalma eğiliminde olduğu gözlenmektedir. Gelecek yıllarda da Marmaris semenderin izleme programı kapsamında yangın sonrası popülasyon sağlığı ve kentleşmenin tür üzerine oluşturduğu baskıların şiddeti hakkında çalışmalarımız devam edecektir.

GLOBALDE RİSK

NOT EVALUATED	DATA DEFICIENT	LEAST CONCERN	NEAR THREATENED	VULNERABLE	ENDANGERED	CRITICALLY ENDANGERED	EXTINCT IN THE WILD	EXTINCT
NE	DD	LC	NT	VU	EN	CR	EW	EX

RED LIST

© Akın İzgin

NESLİ TÜKENMEKTE OLAN AKDENİZ TÜRLERİ

LİKYA ORKİDESİ

(Ophrys lycia)

© Nejdet Bozkurt

Adını Işık ülkesi Likya'dan alan Likya orkidesi *(Ophrys lycia)* Akdeniz'in endemik orkide türlerinden sadece biri. Dünyada sadece Antalya'nın Kaş ilçesinde yayılış gösteren tür, 1980 yılında İsviçreli botanikçi Jany Renz tarafından bir köy mezarlığında keşfedildi. IUCN koruma kategorisi "Kritik (CR)" olarak değerlendirilen türün, doğadaki kök sayısı binin altına inmiş durumda. Tür kaderine terk edilirse kısa süre içerisinde mezarlıklar da dahil, mevcut popülasyonlarının tamamı yok olmanın eşiğine gelecek.

Akdeniz Koruma Derneği olarak Ege Üniversitesi iş birliğiyle 'Endemik Bir Tür olan *Ophrsy Lycia* (Likya Salebi)'nın Tozlaşma Biyolojisi, İn Vitro Koşullarda Çoğaltılması ve Korunması' projesi kapsamında, bu türün polen ve tohumlarını gen bankasında koruma altına alarak, laboratuvar (in vitro) koşullarında üretip tekrar doğaya kazandırmayı hedefliyoruz.

Proje kapsamında 2023 yılı Şubat, Mart, Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında arazi çalışmaları gerçekleştirdik. Bu çalışmalar sırasında;

Ophrys lycia türüne ait habitatları ziyaret ederek, belirlenen bireyleri tozlaştırıp tohumları topladık. Aynı yörede yayılış gösteren diğer orkide türlerinin de tozlaştırılmasıyla tohum elde ettik. Elde edilen tohumları kurutulup, nem oranlarını sabitleyerek Ege Üniversitesi & Herbaryum Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü'nde oluşturduğumuz mini tohum bankasına aktardık.

Tohum örneklerinden bir kısmının uzun vadeli olarak korunması amacıyla bunların Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nde bulunan Ulusal Tohum ve Gen Bankası'na teslim edilmesi için görüşmeleri sürdürüyoruz.

2023 yılının son ayları olan Kasım, Aralık'ta tohumları in vitro koşullarda çoğaltma amacıyla ekmeye başladık. Ekim işleme sonrası yapılan çimlenme gözlemlerine devam ediyoruz. Gözlemlerimiz sürecinde *Ophrys lycia* türünde ilk çimlenme sürecinin başarıyla tamamladığını gözlemledik. Çimlenen tohumların foto periyoda alınmasıyla çalışmalara devam etmeyi hedefliyoruz. 2024 yılında ilk bitkiciklerin oluşmasını bekliyoruz. Diğer orkide türlerinde de çimlenme sürecinde başarılı sonuçlar elde ettik. Çimlenen bireyleri yeni besi ortamlarına aktararak çalışmalara devam edeceğiz.

EĞİTİMLER

BİLİMSEL DALIŞ EĞİTİMİ

Akdeniz Koruma Derneği'nin bünyesinde yer alan uzman dalgıçların eğitmenliğinde; PADI (Professional Association Diving Instructor) standartlarına uygun sportif dalış uygulama ve kurallarının yanı sıra temel deniz biyolojisi, su altında araştırma ve izleme metotları, denizel habitat restorasyon teknikleri, su altı örnek toplama ve saklama yöntemlerine yönelik eğitimlere 2023 yılında da devam ettik.

Bilimsel Dalış Eğitimlerimizden biri de çalışma alanlarımızda yer alan çeşitli kamu kurum temsilcilerinin katılımıyla gerçekleşti.

EKOLOJİ EĞİTİMLERİ

Akdeniz Koruma Derneği olarak, çalışmalarımızdan edindiğimiz bilgileri eğitim programlarıyla daha fazla kişiye ulaştırıyoruz. Derneğimiz bünyesinde 2023 yılında kurulan eğitim departmanıyla hedef kitleye uygun şekilde planladığımız içeriklerle yüz yüze eğitimlerimizi gerçekleştirdik.

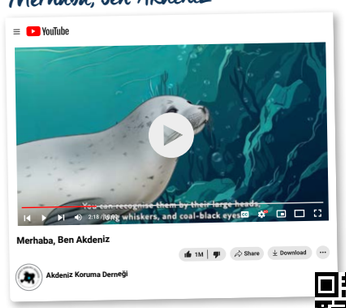

"Doğal ve Kültürel Mirası Koruma ve Gelecek Nesillere Aktarma" programı çerçevesinde Muğla İl Millî Eğitim Müdürlüğü ile iş birliği protokolü imzalandık. Protokolle Muğla İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nün özgün projesi olan Muğla Mavi Yeşil Okullar Projesi kapsamında 2023 yılında eğitim ve etkinlikler gerçekleştirdik.

TUI Care Foundation, Sea The Change Türkiye programı çerçevesindeki Akdeniz Keşiş Foku İzleme ve Farkındalık Projesi doğrultusunda Muğla Ortaca'daki ilk ve ortaokul öğrencilerine yönelik eğitim ve seminerler düzenledik. Eğitimlerde geliştirdiğimiz Akdeniz Koruyucuları kart oyunu ile çocukların eğlenerek öğrenmeleri sağlandı.

Merhaba, Ben Akdeniz

Marmaris İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile imzaladığımız Doğal ve Kültürel Mirasın Korunması isimli protokol kapsamında, Marmaris Günnücek Milli Parkı'nda ilk ve ortaokul öğrencileriyle Ekoloji Buluşması'nda bir araya geldik. Ekoloji Buluşması'nda 4. ve 6. sınıf öğrencilerinin, Dört Mevsim Derneği ile hazırladığımız oyunlarla yaşadıkları bölgenin deniz ve sulak alan ekosistemini tanımalarını, koruma çalışmaları yürüttüğümüz türlere dair bilgi edinmelerini amaçladık.

Çalışma alanlarımızda yaşayan 256 çocuk, bulundukları bölgenin ekosistemini yakından tanıma şansı elde ederken, nesli tehlike altındaki türleri ve onların yaşadıkları habitatları nasıl koruyabileceklerini öğrendi.

ETKİNLİKLER

DATÇA'DA SİVİL TOPLUM DİYALOĞU ATÖLYESİ

2022 yılında başlattığımız 'Ekosistem Restorasyonu için Denizel ve Kültürel Korumanın Bütünleştirilmesi Projesi' kapsamında Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi Sivil Toplum Diyaloğu Atölyesi gerçekleştirdik.

KIYI TEMİZLİKLERİ

Datça İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü ile Mavi Yeşil Okullar Projesi kapsamında ilk ve ortaokula devam eden öğrencilerle Datça'da Taşlık Plajı, Ilıca Gölü ve Kent Parkı çevresinde kıyı temizliği gerçekleştirdik.

Gökova Körfezi içerisinde yer alan Sedir Adası'nda bir kıyı ve su altı temizliği gerçekleştirdik. Sedir Adası Kazı Başkanlığı'ndan temsilciler ve gönüllülerin katılımıyla gerçekleşen kıyı temizliğine eş zamanlı olarak Derneğimiz bünyesindeki uzman dalgıçlar ve Muğla İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nden dalgıçların katılımıyla su altı temizliği eşlik etti.

Orhaniye İnci Narin Yerlici Ortaokulu'nun Geleneksel Kıyı Temizliği etkinliğinin 18.sinde Akdeniz Koruma Derneği olarak öğrencilere eşlik ettik. Temizlik etkinliğinin sonunda ekibimiz öğrencilere plastik atıklar hakkında bilgiler verdi.

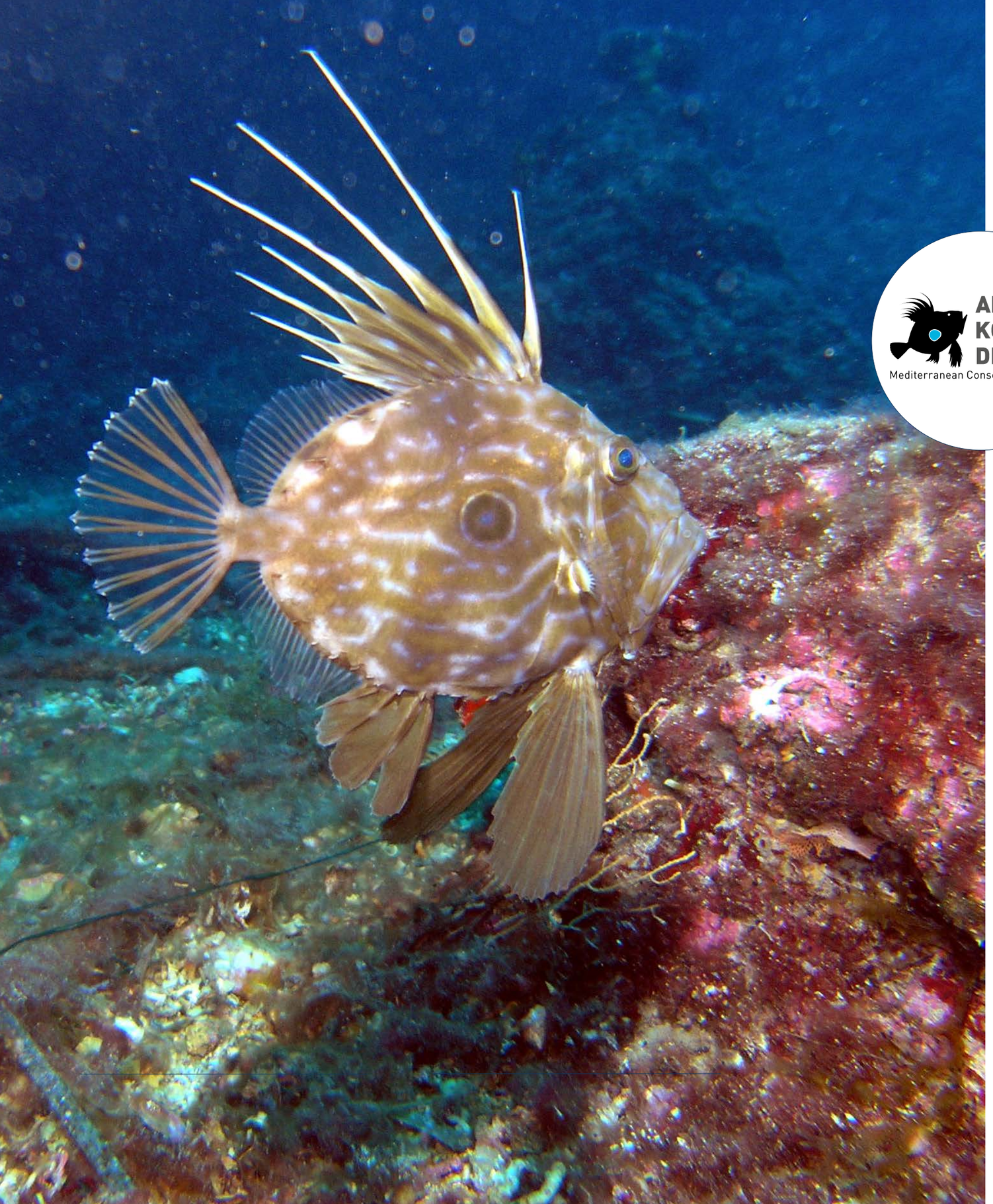
Gökova Körfezi içerisinde kalan Gökçe Sulak Alanı, Tour du Valat (TdV) ile 2023 yılında başlayan "Green Light for Mediterranean Wetlands" programı kapsamında Gökçe köyünde yer alan ve Gökçe Sahil olarak da bilinen Gökçe Sulak Alanında temizlik gerçekleştirdik. Ula Belediyesi iş birliği ile gerçekleştirdiğimiz temizlikte yaklaşık 9 ton insan kaynaklı atık topladık.

KARBON AYAK İZİ ÇALIŞMASI

2023 yılında Karbon Ayak İzimizi saptamak için bu alanda profesyonel kurumlardan eğitim aldık ve 2 çalışma arkadaşımız Karbon Ayak İzimizi hesaplamaya başladı. Kurumdan aldıkları bilgiler doğrultusunda sistemimizde var olan verilerle çalışmalarını sürdürüyorlar. Karbon Ayak İzi verilerimizden yola çıkarak bu konuda çevreye olan karbon yükümüzü azaltmaya yönelik çalışmalarımıza devam edeceğiz.

LOGOMUZ DÜLGER BALIĞI'NIN HİKÂYESİ

2012 yılında kurulan Derneğimizin kurulduğu günden bu yana kullandığı ve 2022 yılında 10. yılını kutladığımız Dernek logomuzun hikâyesini, kurucularımız arasında yer alan ve bugün Derneğimizin Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini devam ettiren Zafer Ali Kızılkaya anlatıyor:

"Hepsinin gözleri güzeldir. Hepsinin canlıyken pulları kadın elbiselerine, kadın kulaklarına, kadın göğüslerine takılmağa değer…" diye başlar Sait Faik Abasıyanık, 'Dülger Balığının Ölümü" adlı hikâyesine.

Dülger balığının pulları bile yoktur aslında. Vücudunu kaplayan bir zar, yeşilden krem rengine doğru değişirken, tam ortasında peygamber balığı denmesinin de sebebi olan koyu renkli bir nokta bulunur. Rivayete göre vaktinde bir canavar olan bu balık, Hz. İsa'nın dokunuşuyla uysal ve zavallı bir balığa dönüşmüş. Sait Faik, bir gün bir balıkçı kahvesinin önünde ağaca asılı bir dülger balığı görür. Ölmek üzeredir balık asılı olduğu ipte.

"Rengi denizden çıktığı zamandı. Yalnız etrafını çeviren incecik, ipekten bile yumuşak zarları titreyip duruyordu. Böyle bir oynama hiç görmemiştim… Bu titreme, hakikatte bir ölüm dansıydı. Sanki dülger balığının ruhu, rüzgâr rüzgâr, bu incecik zarlardan çıkıp gidiyordu; bir dirhem kalmamışçasına..." diye dülger balığının ölümündeki dehşete, hüzne ve balığın acaba şimdi neler düşündüğüne dair yazdığı hikâye aslında çok daha insani duygularımıza kapı açmaktadır.

"İçimde dülger balığının yüreğini dolduran korkuyu duydum. Bu, hepimizin bildiği bir korku idi: Ölüm korkusu."

Sait Faik daha sonra dülger balığının aramıza katılıp bizimle yaşadığını hayal ederek acaba ona ne eziyetler edeceğimizi, onu nasıl üzeceğimizi vurgular. Bu masum balığı tekrar bir canavar haline dönüştüreceğimizi…

İşte bir balığın ölümünden yola çıkıp insanlığımıza eleştiriye varan bu hikâye ve sonrasında zavallı dülger balığının giderek azalması, Akdeniz Koruma Derneği'nin logosu olarak kendisini seçmemizle son buldu. İyi ki de yapmışız.

Daha öğrenciyken logomuzun tasarlanmasına destek veren Miraç Güldoğan'a teşekkür ederiz.

BALIKÇILIĞA KAPALI ALANLAR

Balıkçılığa Kapalı Alanlar, 22 Ağustos 2020 tarihli 31221 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak ilan edilmiştir. Haritalarda işaretlenen ve koordinatları belirtilen alanlarda amatör ve ticari amaçlı su ürünleri tebliğleri kapsamında su ürünleri avcılığı yasaktır.

DATÇA-BOZBURUN ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ

GÖKOVA ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ

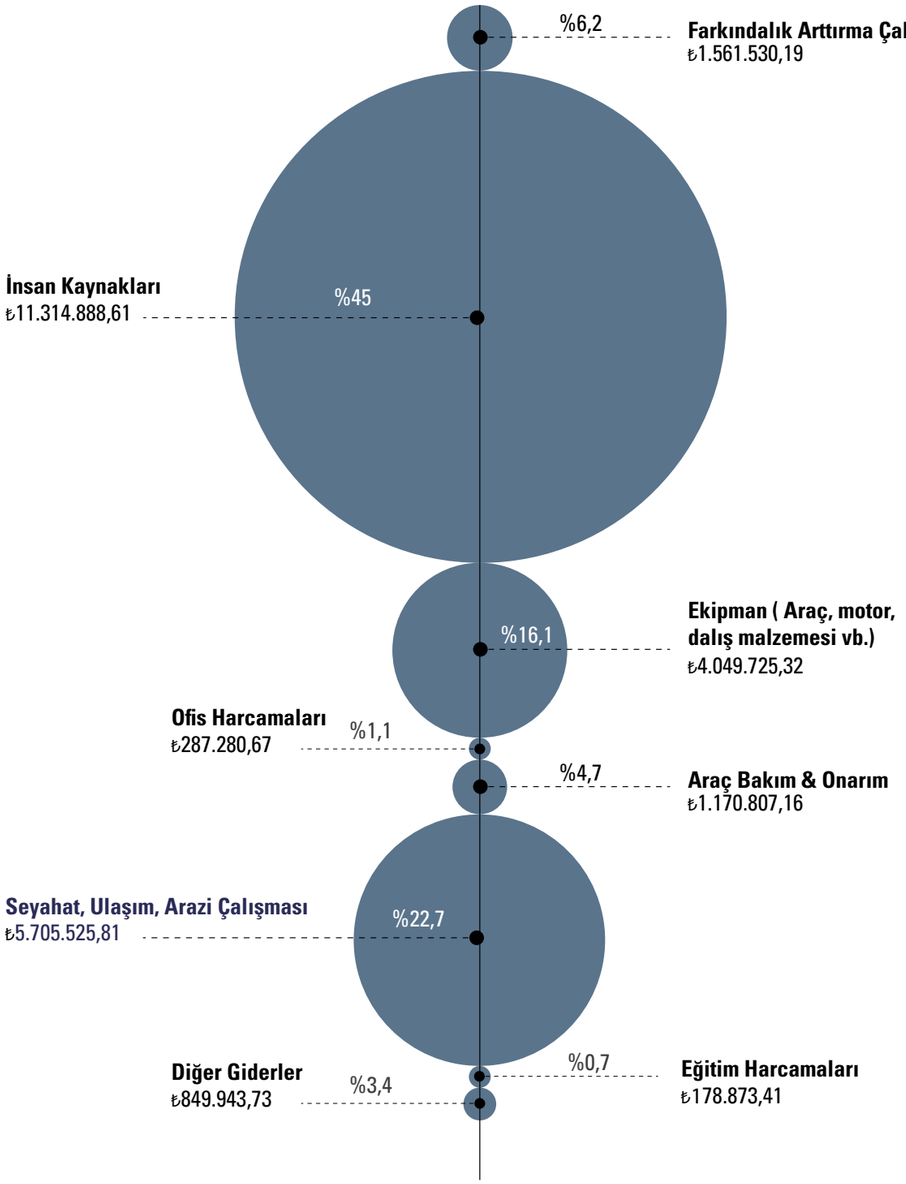
FETHİYE-GÖCEK ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ

KAŞ-KEKOVA ÖZEL ÇEVRE KORUMA BÖLGESİ

BÜTÇE

GİDER RAPORU

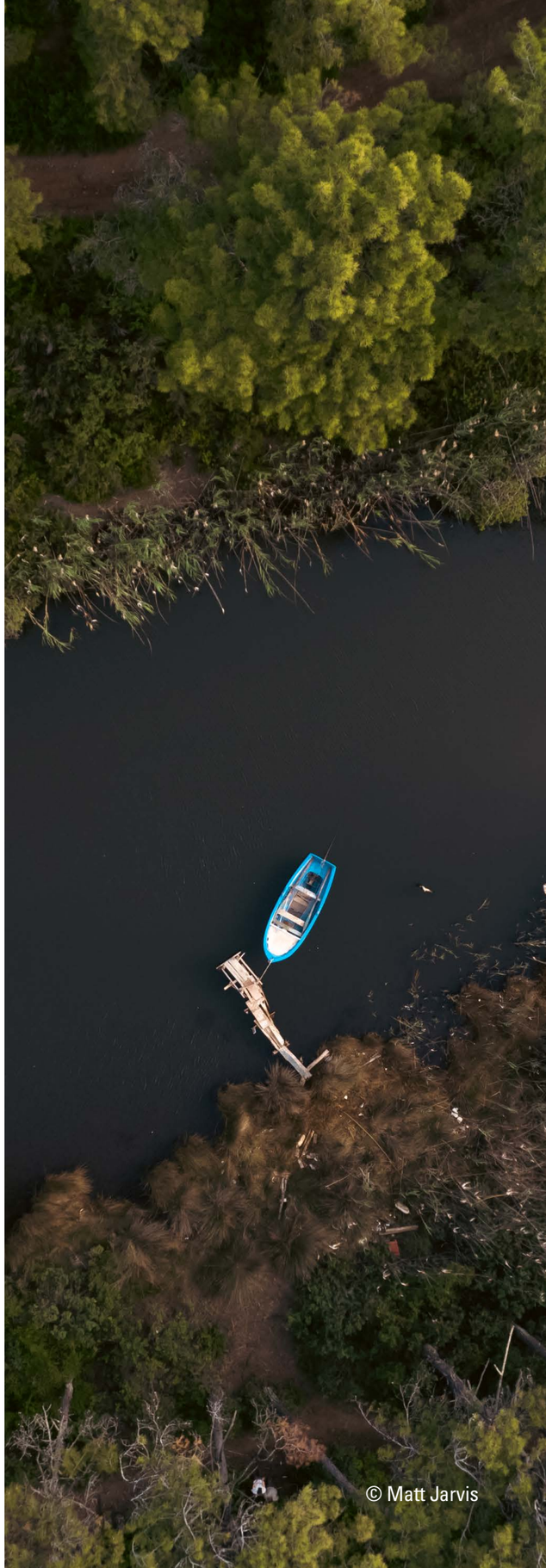

GELİR RAPORU

*Proje gelirleri yıllık ortalama kura göre Türk lirasına çevrilmiştir.

Üyelik Aidatı	₺5.611.72
Bireysel Bağış	₺12.373,59
Diğer Gelirler	₺35.569,88
Ticari Bağış	₺37,598.51

Proje geliri
₺ 23.025.082,27

TEŞEKKÜRLER

Akdeniz Koruma Derneği'nin çalışmalarına bağışlarıyla katkıda bulunan bireysel destekçilerimize teşekkür ederiz.

Bizleri sosyal medya hesaplarımızdan takip ederek çalışmalarımızın daha fazla kişiye ulaşması için destekleyen, beğeni ve yorumlarıyla yüreklendiren takipçilerimize teşekkür ederiz.

VAKIF VE DONÖRLER

Fauna & Flora International
Blue Marine Foundation
Endangered Landscapes & Seascapes Programme
Sigrid Rausing Trust
Audemars-Watkins Foundation
The MedFund
TUI Care Foundation
Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)
Rufford Small Grants Programme
GEF Small Grants Programme
Gen EM Foundation
The Prince Bernhard Nature Fund
Marine Ecosystem Restoration in Changing European Seas- MERCES
Regional Activity Centre for Specially Protected Areas (SPA/RAC)
Arcadia
MedPAN
Med Sea Alliance
Mediterranean Action Plan (MAP) - UN Environment Programme
Transform Bottom Trawling Coalition
Tour du Valat Foundation

KURUMLAR

Martı Marina
Mersin Deniz Ticaret Odası
Slow Fish Mersin
Slow Food Gökova
Hadi Balık
Mutfak Sanatları Akademisi
Ula Halk Eğitim Merkezi

BİREYSEL DESTEKÇİLER

Ercüment Altınsoy
Ramazan Çepel
Metin Yılmaz
Ali Akboyun
Cihan Şen
Taner Özcan
Birgül Usta
Hamza Yentüz
Adalet Kılıç
Coşkun Kılıç
Murat Draman
Ezgi Yıldırım
Uğur Atalay
Özge Atalay
Ralph Sason
Mehmet Doğan
Güler Doğan
Ülkü Ölmez
Atıf Ölmez
Lale Orhan
Oben Orhan
Ovel Orhan
Burhan Urkun
Tuncay Kayan
Levent Yüksel
Can Görgün
Selma Akad
Haluk Bozkurt
Ali Akbaht
Ali Arif Çekici

BURSİYERLER/STAJYERLER

Zeynep Sude Akçay
Hélène Valentine Ferreira Martins
Ecem Güvercin

ANISINA

2023 yılında aramızdan ayrılan ekip arkadaşımız Sevgili Mehmet Aytuğ'u anıyoruz. Çok sevdiği denizlerin korunması için birlikte emek vermekten çok mutluyuz. Hatırası hep bizimle olacak.

KİMLERLE ÇALIŞIYORUZ?

KAMU KURUMLARI

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı

T.C. İçişleri Bakanlığı Sahil Güvenlik ve Jandarma Komutanlıkları

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı

T.C. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Akdeniz Su Ürünleri Araştırma, Üretme ve Eğitim Enstitüsü

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü

T.C. Muğla Valiliği

T.C. Muğla İl Milli Eğitim Müdürlüğü

T.C. Marmaris Kaymakamlığı

T.C. Fethiye Kaymakamlığı

T.C. Ula Kaymakamlığı

T.C. Datça Kaymakamlığı

T.C. Menteşe Kaymakamlığı

T.C. Ortaca Kaymakamlığı

T.C. Dalaman Kaymakamlığı

T.C. Kaş Kaymakamlığı

T.C. Demre Kaymakamlığı

T.C. Foça Kaymakamlığı

Ege Üniversitesi

Dokuz Eylül Üniversitesi

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Dokuz Eylül Üniversitesi Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Enstitüsü

Ege Üniversitesi Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi (ÇEVMER)

Ege Üniversitesi & Herbaryum Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü

BELEDİYELER

Muğla Büyükşehir Belediyesi

İzmir Büyükşehir Belediyesi

Ula Belediyesi

Fethiye Belediyesi

Marmaris Belediyesi

Datça Belediyesi

Kaş Belediyesi

Menteşe Belediyesi

Karataş Belediyesi

Foça Belediyesi

SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

WWF Türkiye

Deniz Yaşamını Koruma Derneği

KuzeyDoğa Derneği

DEKAMER

İzmir Ticaret Borsası Eğitim, Kültür ve Sosyal Entegrasyon Vakfı

Biosphere Derneği

Doğal Denge Derneği

KOOPERATİFLER

Su Ürünleri Kooperatifleri Merkez Birliği (SÜR-KOOP)

S.S Muğla Su Ürünleri Kooperatifleri Bölge Birliği

S.S.Marmaris Su Ürünleri Kooperatifi

S.S.Akbük Su Ürünleri Kooperatifi

S.S.Akyaka Su Ürünleri Kooperatifi

S.S.Akçapınar Su Ürünleri Kooperatifi

S.S. Karacasöğüt Su Ürünleri Kooperatifi

S.S.Datça Su Ürünleri Kooperatifi

S.S. Selimiye Su Ürünleri Kooperatifi

S.S. Söğüt Su Ürünleri Kooperatifi

S.S.Palamutbükü Cumali Su Ürünleri Kooperatifi

S.S.Karaköy Su Ürünleri Kooperatifi

S.S. Fethiye Çalış Su Ürünleri Kooperatifi

S.S. Göcek İnlice Su Ürünleri Kooperatifi

S.S.Demre Su Ürünleri Kooperatifi

S.S.Kalkan Su Ürünleri Kooperatifi

S.S.Urla İskele Su Ürünleri Kooperatifi

KISALTMALAR

Akdeniz Koruma Derneği	**AKD**
Balıkçılığa Kapalı Alan	**BKA**
Deniz Koruma Alanı	**DKA**
Özel Çevre Koruma Bölgesi	**ÖÇKB**
Birleşmiş Milletler Çevre Programı	**UNEP**
Birleşmiş Milletler Çevre Programı Dünya Koruma İzleme Merkezi	**UNEP-WCMC**
Uluslararası Doğa Koruma Birliği	**IUCN**
Fauna&Flora	**FF**
Food and Agriculture Organization of the United Nations	**FAO**

DOĞU AKDENİZ'İN ISINAN DENİZ SUYU; SÜNGERLER, MERCANLAR VE DİĞER KORALİN CANLILAR İÇİN EN BÜYÜK TEHDİTLERDEN BİRİ.

Editör:
Elif Dinçer

Yayına Hazırlayanlar:
İlkay Kavak, Engin Taşkaya

Fotoğraflar:
Zafer Ali Kızılkaya
Akdeniz Koruma Derneği

Tasarım:
Cihan Uyanık, Printworld

BİLİMSEL MAKALELER

Saydam, E., & Güçlüsoy, H. (2023). Revealing the Mediterranean Monk Seal (Monachus monachus)'s Cave Preference in Gökova Bay on the Southwest Coast of Türkiye [Türkiye'nin Güneybatı Kıyısındaki Gökova Körfezi'nin Akdeniz Foku'nun (Monachus monachus) Mağara Tercihini Ortaya Koyulması]. Sustainability, 15(15), 12017.

Saydam, E., Güçlüsoy, H., & Kızılkaya, Z. A. (2023). A novel approach for Mediterranean monk seal conservation: an artificial ledge in a marine cave [Akdeniz Foku korunması için yeni bir yaklaşım: deniz mağarasında yapay bir platform]. Oryx, 57(2), 149-151.

BİLİMSEL BİLDİRİLER

Atay B., Güçlüsoy H., (2023). Sandbar Shark (Carcharhinus plumbeus) Observations at Boncuk Bay in 2022, Gökova, Türkiye. [2022'de Boncuk Koyu, Gökova, Türkiye'deki Kum Köpekbalığı (Carcharhinus plumbeus) Gözlemleri]. 3th International Congress of Engineering and Natural Sciences Studies (ICENSS-2023), May 24-25 2023 Ankara / Turkey, Sf. 49.

Kızılkaya, I.T., Yiğit, E.O., Alan, V., & Kızılkaya, Z. (2023) Effects of alien invasive herbivore species on the Mediterranean marine ecosystems. [Akdeniz deniz ekosistemlerinde yabancı istilacı otobur türlerin etkileri]. 1st international conference: Conservation of Eurasian biodiversity: contemporary problems, solutions and perspectives. Part II. 15-17 may, 2023, Andijan State University, Andijan, Uzbekistan, p.158.

DESTEKLENEN BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR

Öndes, F., & Ünal, V. (2023). The dominance of non-indigenous species in small-scale fisheries catch composition: A case study from Türkiye, Eastern Mediterranean. [Küçük ölçekli balıkçılık av kompozisyonunda yabancı türlerin hakimiyeti: Türkiye, Doğu Akdeniz'den bir vaka çalışması]. Acta Ichthyologica et Piscatoria 53, 2023, 27–35. DOI 10.3897/aiep.53.96788.

Tosunoğlu, Z. (2023). Trials involving fishing gears designed specifically for NIS (Non-Indigenous Species) in the southern Aegean Sea, Türkiye. [Güney Ege Denizi, Türkiye'de özel olarak tasarlanmış NIS (YabancıTürler) için balıkçılık ekipmanlarını içeren denemeler]. FAO-GFCM SMALL-SCALE FISHERS' FORUM. Non-indigenous species: from health and safety to marketing opportunities, 21-23 November 2023, Gökova Bay, Türkiye.

Tosunoğlu, Z. (2023). DALKO (Dalyan Fishery Cooperative)'s marketing success for the non-indigenous Atlantic blue crab (Callinectes sapidus Rathbun, 1896). [Dalyan Balıkçılık Kooperatifi'nin yabancı Atlantik mavi yengeci (Callinectes sapidus Rathbun, 1896) için pazarlama başarısı]. FAO-GFCM SMALL-SCALE FISHERS' FORUM. Non-indigenous species: from health and safety to marketing opportunities, 21-23 November 2023, Gökova Bay, Türkiye.

DESTEKLENEN TEZLER

Atay, B. (2023). Kum köpekbalığı (Carcharinus plumbeus) Muğla kıyı alanlarında güncel mevcut durumu: Boncuk Koyu özelinde bir çalışma / The current status of Sandbar shark (Carcharhinus plumbeus) in Muğla coasts: A study with the special emphasis to boncuk cove. Dokuz Eylül Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Ana Bilim Dalı / Canlı Deniz Kaynakları (Y. Lisans / M.Sc.). Danışman/Supervisor: Doç.Dr. Harun Güçlüsoy. İzmir: 64 sayfa.

Kök, F. (2023).Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesi yönetim planının deniz koruma alanları çerçevesinde değerlendirilmesi / Evaluation of Gökova special Environmental Protection Area management plan in the framework of marine protected areas.Ege Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Çevre Bilimleri Ana Bilim Dalı / Çevre Bilimleri Bilim Dalı (Y. Lisans / M.Sc.). Danışman/Supervisor: Doç. Dr. Hacer Göknur Şişman Aydın. İzmir: 136 sayfa.

Saydam, E. (2023). Akdeniz keşiş foku (Monachus monachus (Hermann,1779))'un Gökova Körfezi'ndeki mevcut durumu ve turizm - balıkçılık aktiviteleri ile etkileşimi / The current status of Mediterranean monk seal (Monachus monachus (Hermann, 1779)) in the Gökova Bay and its interaction with tourism and fishing activities. Dokuz Eylül Üniversitesi / Fen Bilimleri Enstitüsü / Deniz Bilimleri ve Teknolojisi Ana Bilim Dalı / Canlı Deniz Kaynakları Bilim (Doktora / Ph.D.). Danışman/Supervisor: Doç.Dr. Harun Güçlüsoy. İzmir: 245 sayfa.

AKDENİZ KORUMA DERNEĞİ
Mediterranean Conservation Society

%100
Geri Dönüştürülmüş

iletişim

info@akdenizkoruma.org.tr
akdenizkorumadernegi@hs01.kep.tr
0 (850) 307 25 12

İZMİR OFİS
Kazımdirik Mah. 296 Sok.
Folkart Time 1 Blok D: 812
Bornova/İzmir

GÖCEK OFİS
Göcek Mah. İskele Meydanı
No:5/A Göcek/Muğla

GÖKOVA OFİS
Atatürk Caddesi No.14 Kat.2
Akyaka/Muğla

DATÇA-BOZBURUN OFİS
İskele Mah. Hasan Efendi
Cad. No: 1/7 Datça/Muğla

akdenizkoruma